

**Hạnh phúc là một hành trình
Quá khứ chân thành**

TRẦN VĨNH YÊN

Hạnh phúc là một hành trình
Quá khứ chân thành

B Ú T K Ý

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LỜI TỰA

Nhân loại bước sang năm mới 2020 với biết bao niềm hân hoan phấn khởi. Niềm vui chưa dứt thì đại dịch Covid-19 phát tán và hoành hành trên khắp hành tinh.

Mùa dịch, chúng ta, bạn và tôi sẽ làm gì? Đó là câu hỏi khiến cho nhiều người phải suy nghĩ, sống chậm lại, yêu thương hơn, tiết kiệm hơn, chia sẻ hơn, quan tâm nhau sống vì bản thân, gia đình và cộng đồng, dân tộc và vì sự bình yên của thế giới.

Xã hội hiện đại đang đưa loài người vào vòng xoáy của công nghệ, của cách mạng 4.0, của internet, của các trang mạng xã hội như Facebook, Zalo, YouTube. Cuộc sống bây giờ khác xưa hơn nhiều, chỉ cần một cái nhấp chuột trên máy tính là ta có thể tìm bất cứ điều gì mình, chỉ cần một cái chạm nhẹ trên chiếc điện thoại thông minh là ta tha hồ thỏa sức lướt web. Tuổi trẻ thì chìm đắm trong Game online, người lớn thì buôn bán qua mạng, kết bạn từ hàng ngàn cây số. Có người nói rằng: *“Facebook đưa người lạ thành quen, đưa người xa thành gần, nhưng nó lại biến người gần*

TRẦN VINH YÊN

thành xa". Mỗi lần đi làm, đi học về đến nhà, mỗi gia đình một góc riêng, không hề biết nhà bên cạnh ra sao. Trong nhà thì mỗi người một thế giới thu nhỏ. Ở đâu đó, trong thư viện, bến xe, xe buýt, rạp hát, rạp chiếu phim, thậm chí là cả bệnh viện, ai ai cũng chỉ tập trung vào con đẻ xinh của mình mà thôi. Con người ngày càng ít giao tiếp với người xung quanh. Và đặc biệt, họ càng ít giao tiếp với sách. Thói quen đọc sách không còn, văn hóa đọc cũng dần mất đi.

Đọc sách nói chung và các ấn phẩm nghệ thuật nói riêng đem lại cho ta nhiều bài học có ý nghĩa trên nhiều lĩnh vực khác nhau. "*Một cuốn sách hay sẽ thay đổi đời người*". Đọc sách còn làm cho đời sống tâm hồn con người trở nên phong phú hơn rất nhiều, giúp ta hiểu biết được cuộc sống, thiên nhiên, văn hóa, khoa học của từng vùng miền, từng quốc gia, từng thời đại khác nhau trên hành tinh xanh.

Là một người làm nghề dạy học, đặc biệt là dạy bộ môn *Ngữ văn*, phải làm một điều gì đó có ý nghĩa giúp ích cho mọi người, đó có thể là một việc làm nhỏ, một chút động viên tinh thần góp phần tô điểm cho cuộc sống này trở nên có ý nghĩa hơn.

Tháng ba, tháng của mùa xuân trên đất cao nguyên lộng gió. Hương ứng không khí chung của cả nước, mừng Đảng mừng xuân, tiến tới Đại hội các cấp trên mọi miền Tổ quốc, tôi thật may mắn, vinh dự và tự hào khi được khoác

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

trên mình màu áo tri thức, ngày đêm miệt mài trên trang giáo án, truyền lửa tình yêu nước, tình yêu văn chương đến với thế hệ mai sau. Trong thời gian nghỉ học để chung tay cùng nhân dân cả nước và thế giới phòng chống và đẩy lùi con "Covi". Tôi đã nung nấu ý tưởng và thỏa niềm đam mê sáng tạo văn học nghệ thuật tập bút kí "*Hạnh phúc là một hành trình - Quá khứ chân thành*".

Tác phẩm là những câu chuyện từ thời thơ ấu, những kỉ niệm về gia đình, quê hương, người thân, thầy cô, mái trường, bạn bè cho đến tuổi trưởng thành, thời quân ngũ, sinh viên, giáo viên, học viên. Đó là những cảm xúc chân thành, sâu lắng bằng tình yêu con người và quê hương Việt Nam. Nhằm để ôn lại, nhìn về quá khứ, sống tốt với hiện tại và hướng đến tương lai tươi đẹp hơn. Khen chê, bình phẩm là quyền riêng của bạn, mỗi người có một suy nghĩ, hành động và quan điểm sống khác nhau.

Tôi biết rằng, để làm nên một tác phẩm đạt đến sự toàn bích, toàn mỹ là vô cùng khó. Có nghĩa là "*Hạnh phúc là một hành trình - Quá khứ chân thành*" sẽ còn nhiều thiếu sót, hạn chế nhất định. Rất mong nhận được sự đóng góp chí tình từ quý bạn đọc gần xa.

Đăk Glong, ngày 4/4/2020

Trần Vĩnh Yên

TÁC DỤNG CỦA SÁCH

Sách đưa đến cho người đọc những hiểu biết mới mẻ về thế giới xung quanh, về vũ trụ bao la, về những đất nước và những dân tộc xa xôi. Những quyển sách khoa học có thể giúp người đọc khám phá ra những vũ trụ vô tận với những quy luật của nó, hiểu được Trái Đất tròn mang trên mình nó bao nhiêu đất nước khác nhau. Những quyển sách xã hội học lại giúp ta hiểu biết về đời sống con người trên các phần đất khác nhau đó với những đặc điểm về kinh tế, lịch sử, văn hóa, những truyền thống những khát vọng.

Sách, đặc biệt là những cuốn sách văn học, giúp ta hiểu biết về đời sống bên trong của con người, qua các thời kì khác nhau, ở các dân tộc khác nhau, những niềm vui và nỗi buồn, hạnh phúc và đau khổ, những khát vọng và đấu tranh của họ.

Sách còn giúp người đọc phát hiện ra chính mình, hiểu rõ mình là ai giữa vũ trụ bao la này, hiểu mỗi người có mối quan hệ như thế nào với người khác, với tất cả mọi người trong cộng đồng dân tộc và cộng đồng nhân loại này. Sách giúp cho người đọc hiểu được đâu là hạnh phúc, đâu là nỗi khổ của mỗi người và phải làm gì để sống cho đúng và để đi tới một cuộc đời thật sự. Sách mở rộng những chân trời ước mơ và khát vọng.

(Theo *Làm văn 10*, NXB Giáo dục, Hà Nội, 2000)

1

MIỀN KÝ ỨC TUỔI THƠ

Mỗi người đều được sinh ra và lớn lên từ một miền quê và thời kì lịch sử nhất định. Nơi ấy là nơi chúng ta gắn bó với những kỷ niệm thời thơ ấu với biết bao tình yêu thương vô bờ của những người thân yêu.

“Quê hương là chùm khế ngọt

Cho ta trèo hái mỗi ngày...

Quê hương mỗi người chỉ một

Như là chỉ một mẹ thôi

Quê hương nếu ai không nhớ

Sẽ không lớn nổi thành người..”

(*Quê hương*, Đỗ Trung Quân)

Quê hương cũng là nơi hình thành nhân cách và tài năng của mỗi người. Điều này đã được lịch sử chứng minh. Chúng ta có thể kể ra một vài ví dụ điển hình như vùng đất

TRẦN VINH YÊN

xứ Nghệ nơi đã sản sinh ra Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu của dân tộc và nhân dân Việt Nam, là bạn của giai cấp công nhân, của những người yêu chuộng hòa bình trên thế giới. Vùng đất “*địa linh nhân kiệt*” này còn là quê hương của đại thi hào Nguyễn Du, là quê hương của đồng chí Trần Phú - Tổng Bí thư đầu tiên của Đảng ta, là quê hương của nhà thơ Huy Cận - tác giả của những bài thơ nổi tiếng trong phong trào *Thơ mới* giai đoạn 1930 - 1945 của thơ ca Việt Nam hiện đại. Nổi nhớ quê hương khắc khoải của một trí thức trẻ thời đại lúc bấy giờ lại như ùa về trong tôi:

“Lòng quê dọn dọn vời con nước

Không khỏi hoàng hôn cũng nhớ nhà”

(Tràng giang, Huy Cận)

Tôi thật tự hào và may mắn khi được sinh ra và lớn lên trên miền quê của những vị lãnh tụ thiên tài, của những danh nhân văn hóa thế giới. Vùng quê ấy tuy thiên nhiên khắc nghiệt, nắng lắm mưa nhiều, mỗi mùa bão lũ về làm cho cuộc sống con người nơi đây bị đảo lộn rất nhiều. Bù lại điều đó chính là sự chịu thương, chịu khó, cần cù lam lũ. Có lẽ điều này đã tạo nên nét tính cách và tâm hồn rất riêng của người dân lao động. Nơi mà tôi đang hướng ngòi bút để tạ ơn cho sự may mắn của mình đó là Sơn Thọ, Hương Sơn, Hà Tĩnh (Thọ Điền, Vũ Quang, Hà Tĩnh).

Thuở ấy theo hồi ức của ba (bố), năm 1963 cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước đang ở giai đoạn khốc liệt nhất.

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

Năm đó, bố kể ông nội mất sớm vì bệnh nan y. Lúc đó bố còn là một cậu bé 15 tuổi, chiến tranh ác liệt, bố và bà nội tôi di dân theo chủ trương của Đảng và Nhà nước lên khai hoang tại Sơn Thọ. Rồi từ đó, cuộc sống của bố bước vào một thời kì mới, bắt đầu lập nghiệp và làm lại từ đầu. Đúng như câu ca: “*Đất lành chim đậu*”, với sự giúp đỡ đùm bọc của bà con cùng cảnh ngộ, bố đã vượt qua muôn vàn khó khăn thử thách, vươn mình trưởng thành như cây xà nu bạt ngàn trong “*Rừng xà nu*” của Nguyễn Trung Thành. Dù hoàn cảnh gia đình còn nhiều gian nan vất vả, nhưng bố tôi vẫn một lòng luôn tin tưởng tuyệt đối vào sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng và Bác Hồ kính yêu.

Rồi lại nói chuyện tình yêu, nhà thơ Xuân Quỳnh trong bài “*Sóng*” đã viết:

“Sóng bắt đầu từ gió

Gió bắt đầu từ đâu?

Em cũng không biết nữa

Khi nào ta yêu nhau...”

Bố mẹ thương nhau bằng gừng cay muối mặn, cũng chẳng khác gì như các liền anh, liền chị trong những bài ca dao xưa. Tình yêu đơm hoa kết trái, bốn anh em ra đời cách nhau vài ba năm với những cái tên mộc mạc: Thái, Bình, Yên, Tịnh. Theo lời bố kể, năm 1972 bố vào bộ đội theo tiếng gọi của Tổ quốc, khi anh Hai chào đời, bà ngoại đã đi bộ cả hàng trăm cây số vào tỉnh đội Hà Tĩnh xin phép cho

TRẦN VINH YÊN

bố về phục viên để chăm sóc mẹ già, vợ trẻ và con thơ. Như một lẽ tự nhiên, rồi những khó khăn cũng lặng lẽ trôi qua khi nào không biết! Tôi là người con thứ ba của gia đình (anh Tư). Tôi còn nhớ như in, dù đó là lời mẹ kể, là những gì tôi chứng kiến đều in rõ trong tiềm thức của một con người nhạy cảm với thời gian, với cuộc đời và thời đại. Đúng là một tuổi thơ dữ dội, một tính từ tưởng chừng như rất quen thuộc, nhưng khi một ai đó kể về đời tư của họ thì chúng ta mới hiểu hết và chỉ có những người cùng cảnh ngộ, cùng thời, cùng lứa tuổi mới hiểu hết cái ý vị của tuổi thơ theo đúng nghĩa của nó. Nếu bạn sinh ra từ một miền quê thôn dã thì ít nhiều đã hình dung ra một viễn cảnh xa xăm của thời thơ ấu. Nếu như đó là đồng bằng, là gắn với những cánh đồng mênh mông thẳng cánh cò bay, những dòng sông yên ả, những cánh diều lá lướt bên bờ đê, là những khóm trúc, cành đa... Còn quê tôi là một vùng sơn cước, đồi núi bao la, trùng trùng, điệp điệp, những dòng suối róc rách suốt đêm ngày, những dòng sông uốn lượn chân mây.

Viết đến đây lại nhớ đến bài thơ *Quê hương* của Giang Nam:

*"Thuở còn thơ ngày hai buổi đến trường
Yêu quê hương qua từng trang sách nhỏ:
Ai bảo chăn trâu là khổ?
Tôi mơ màng nghe chim hót trên cao*

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

Những ngày trốn học

Đuổi bướm cầu ao

Mẹ bắt được...

Chưa đánh roi nào đã khóc!

Cô bé nhà bên

Nhìn tôi cười khúc khích..."

Thời ấy, tôi còn nhớ ngày vào lớp một, mẹ đưa tôi đi học. Đó là ngày đầu tiên đi học, một ngày trời mưa tầm tã, mẹ dắt tôi đến trường với chiếc áo mưa đã cũ nhuộm màu nâu sẫm của thời gian. Tôi ngơ ngác đứng nhìn bạn bè và thầy cô, đến cổng trường mẹ bảo: Con vào học đi nhé! Mẹ trở về, như một phản xạ của một đứa trẻ hồn nhiên, tôi chạy theo mẹ và đòi về nhà. Thật là nực cười! Điều gì sẽ xảy ra? Mẹ bẻ một cành cây bên đường và không tiếc tay quất vào tôi một cái. Tôi vừa chạy vừa khóc nhưng vẫn vào trường để học cùng chúng bạn. Cùng với thời gian, tôi dần quen với môi trường mới, với thầy cô và bạn mới. Hồi đó, đi học rất đổi giản dị, một đôi dép tổ ong màu trắng, nó dầm mưa dãi nắng với đôi chân không biết mỏi. Mỗi buổi tan trường, trên quãng đường đi bộ về nhà tầm 5km, tôi nô đùa với những người bạn thân. Những trò chơi dân gian cho đến nay vẫn còn in trong trí nhớ, trò ô ăn quan, trò trốn tìm, nhảy dây, đá cầu, đánh đáo, đá bóng đùm bằng lá cây, bóng bườì phơi khô, bóng nhựa cứng, bóng nhựa mềm... Kết thúc mỗi buổi học, tôi lại về lao động phụ giúp gia

TRẦN VINH YÊN

đình. Nghe qua có vẻ quan trọng và to tát đấy, nhưng thực ra tuổi nhỏ làm việc nhỏ, tùy theo sức của mình. Đó là chần trầu, cắt cỏ, chặt củi, bắt đẽ, câu cá và tắm sông, tắm suối.

Nói đến đây lại nhớ đến câu nói nổi tiếng của Heraclitus - triết gia cổ đại Hi Lạp: *“Đời người không ai tắm hai lần trên một dòng sông”*. Đúng thật, dòng chảy của thời gian và tạo hóa xoay vần khiến cho chúng ta trôi vào quên lãng.

Mùa lũ quê!

Nhắc đến chuyện sông nước, hồi đó cuộc sống còn nhiều thiếu thốn, muốn xem tivi thì phải đi xem chung, xem nhờ những nhà có điều kiện, khi bình yếu điện, yếu nước thì chấp nhận xem màn hình cong (co), màu nhạt. Để xem được trận đấu đỉnh cao của bóng đá Việt Nam, tôi cùng những người bạn phải đi bè ống lộn (bè kết bằng cây tre đã đẽo vỏ) vượt băng qua dòng nước lũ màu vàng bạc trên dòng sông quê để thỏa thích niềm đam mê, mẫn nhãn, cổ vũ những thần tượng lừng danh một thời như Huỳnh Đức, Hồng Sơn, Hữu Thắng, Quang Hà... Nước dâng lên cao chúng tôi không dám về, đành ở lại ngủ nhờ. Sáng mai thức giấc đứng bên kia cầu Ngàng nhìn sang hướng nhà Rú Ré - nơi Tôi sinh và lớn lên. Hói Trươi - con sông quê gắn liền với tuổi thơ của tôi, ngày thường vẫn chảy trôi êm đềm, nước trong veo, nay trở thành một màu bạc trắng. Cánh đồng quê đang mùa thu hoạch chìm ngập trong nước, một vài mái nhà lô nhô. Ở trên nóc gà, vịt, chim chóc,

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

côn trùng bình thường không đội trời chung nay quây quần ủ rũ đứng ngóng trông như muốn kêu ai đó cầu cứu mạng sống mỏng manh.

Tình bạn đẹp đầu đời thời học sinh!

Nếu có ai hỏi: Tình bạn giá bao nhiêu? Tôi xin khẳng định rằng: *“Tình bạn là vô giá”*. Tình bạn chân thành sẽ mãi lớn lên dù cho cách xa ngàn dặm, và tình yêu đích thực cũng thế đấy. Vậy tình bạn là gì? Tình bạn của bạn như thế nào? Tình bạn có ý nghĩa gì đối với cuộc sống của bạn? Thế nào là một tình bạn đẹp?

Tình bạn là mối quan hệ tình cảm hai chiều giữa con người với nhau. Nó là một hình thức liên kết giữa các cá nhân mạnh mẽ hơn so với một tổ chức kiểu hiệp hội, và đã được nghiên cứu trong các lĩnh vực học thuật như giao tiếp, xã hội học, tâm lý xã hội, nhân chủng học và triết học. Tình bạn đẹp là nơi giúp ta trút bầu tâm sự; là nơi giảm buồn phiền áp lực; cho ta học hỏi được nhiều điều bổ ích; tình bạn giúp đỡ nhau những lúc gặp khó khăn hoạn nạn. Tình bạn đẹp là tình cảm được xây dựng bởi sự đồng cảm, vô tư không vụ lợi tính toán.

Hồi còn học lớp 5, nơi vùng quê nghèo hẻo lánh nhất huyện, tôi lớn lên bằng tình yêu thương ân cần của bố, sự vỗ về của mẹ, bởi những khúc hát ru à ơi. Ngày ngày đạp xe đến trường trên con đường quê thân thuộc, còn đường đất lườn theo sườn núi, phía hai bên là những đồi hoa sim

TRẦN VINH YÊN

tím, những chùm hoa mua khoe sắc trong nắng vàng. Tôi gặp Hiền - người bạn cùng xóm. Người có đôi mắt long lanh, dịu dàng, hiền lành như chính cái tên, mái tóc óng mượt mà thon thả mềm mại trên bờ vai người thiếu nữ, cái nhìn trìu mến khiến lòng tôi xao xuyến. Phải chăng đây là ánh mắt thần tiên của thời thơ ấu. Mới mười tuổi đầu nhưng tôi đã biết rung động trước một người bạn khác giới. Mỗi ngày đến trường, tôi đều đi sớm hơn chúng bạn đến ngã ba tình cờ - nơi của những buổi hẹn hò, chờ đợi để đèo Hiền đi học. Trong số bạn bè cùng trang lứa có rất nhiều người trầm trồ dòm ngó, họ gán ghép chúng tôi thành một đôi bạn thân. Mặc dù ai cũng muốn giành Hiền là của riêng mình! Thế nhưng trái tim như mách bảo, nàng đã giành trọn tình cảm chân thành, ngây thơ thời niên thiếu cho tôi. Hiền vẫn chỉ thuộc về tôi! Cứ như thế cho đến hết cấp hai, tôi và Hiền gắn kết như đôi bồ câu tung cánh khắp bầu trời ước mơ. Tình bạn đẹp đến mức, gắn bó thân thiết đến mức hai bên gia đình chọc ghẹo ghán ghép bàn chuyện lâu dài. Tôi xin mượn bài thơ trong bộ phim nổi tiếng một thời "Tình Châu Giang" để thay lời muốn nói với người bạn thân nhất thời trẻ thơ, minh họa cho câu chuyện thêm chút thi vị:

"Trong tim anh khắc sâu bao kỉ niệm

Tình yêu chân thành anh dành cả cho em

Dẫu cuộc đời như bể dâu thay đổi

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

Em mãi là ngọn lửa ấm trong đêm
Đã qua đi những tháng năm khờ dại
Hãy để tự anh lau nước mắt của mình
Lặng lẽ sống những năm dài bất tận
Bao khổ đau chờ tia nắng bình minh
Khi trái tim ai như mùa đông giá lạnh
Anh đâu thành cánh chim nhỏ trùng khơi
Ngay cả lúc được tình yêu chấp cánh
Nào đã qua cơn bão táp cuộc đời
Những mộng ảo của vinh hoa phú quý
Cũng chỉ là vô nghĩa trước ngày mai
Trên con đường sông núi ta qua
Để lại ngọt bùi cuốn đi bao cay đắng
Nơi quê hương ta hai sương một nắng
Nơi ta đã yêu thương và chôn bỏ một thời
Hãy cho tôi tìm lại một mảnh trời
Để viết lên bài thơ tình hay nhất
Dem trái tim làm hạt giống gieo lên
Tiếng hát xa xôi, câu hát cũng lặng im
Còn đọng mãi trong tôi là bài ca hạnh phúc
Một chút và rất nhiều
Như tình yêu muôn đời vẫn thế....

*Khi gặp em anh mới hiểu thế nào là hạnh phúc
Những nỗi lòng mình anh đành giấu nơi sâu thẳm trái tim
Khi xa em anh mới thấy mình cô đơn nhường ấy
Nhưng dòng đời nước lũ ngăn đường anh đến tìm em
Khi mất em anh mới biết thế nào là đau khổ
Những mất mát đắng cay không xoá mờ kỉ niệm thiêng liêng
Anh nhớ đến em với bao nuôi tiếc xót xa
Thời gian như nước qua cầu,
 đã cuốn đi những kỉ niệm tươi đẹp nhất
Hạnh phúc đến anh không biết giang tay mà đón nhận
Anh nào thấy gì đâu ngoài con đường trước mặt quanh co
Giờ đây tất cả đã qua...
Trong mất mát anh thấy mình cứng cáp
Nảy nở trong anh những mầm xanh hi vọng
Những mầm xanh vươn lên kiếm tìm cuộc sống.....
Khát vọng của ngày mai!!!"*

Học hết cấp hai, ước mơ tương lai tạm dừng lại, một ngã rẽ cuộc đời khác lại mở ra. Hiền đành xa mảnh đất quê hương thân thương, nơi chôn nhau cắt rốn ra chốn thành Vinh để học nghề may. Từ đó Hiền bắt đầu dệt nên những mảng màu hi vọng cho riêng mình. Sau một thời gian, Hiền tiếp tục dịch chuyển vào Sài Thành để có cơ hội phát huy

tay nghề. Bạn bè xa cách đã lâu, tính ra cũng thấm thoát hai mươi năm trôi. Nay cuộc sống thay đổi rất nhiều, Hiền đã có một mái ấm gia đình hạnh phúc tại đất Bình Dương, thi thoảng nhờ Facebook chúng tôi có dịp chào nhau trong không gian chung. Theo quan niệm của người dân tộc Thái, người đầu tiên đến với mình, người đó nắm giữ tâm hồn ta. Dù cuộc đời có bể dâu thay đổi, Hiền vẫn mãi là người bạn thân nhất đời!

Cô chủ nhiệm đáng kính - người phát hiện năng khiếu môn văn.

Ngôi trường năm xưa, ngôi trường cũ kĩ in rõ dấu vết thời gian, bức tường đất được làm nên bằng bùn đặc quện với rom lúa phơi khô, oằn mình trên những thanh tre nửa sản phẩm của rừng quê. Đây là nơi tôi gắn bó với tuổi học trò hồn nhiên, với biết bao kỉ niệm về những người cô, người thầy, người đã truyền lửa, hun đúc nên những công dân có ích cho xã hội.

Thời gian thấm thoát thoi đưa đã 25 năm trôi qua, âm thầm hòa mình với thời cuộc, chạy theo vòng xoay của số phận cuộc đời nhưng tôi không bao giờ quên hình ảnh cô giáo chủ nhiệm lớp 5A ngày nào. Cô là Huế, cái tên ấy gắn với miền quê, xứ sở của thơ ca, âm nhạc. Cô sinh ra và lớn lên tại Thị trấn Phố Châu - phố núi, vùng của những đặc sản thơm ngon, bổ dưỡng như: cam bù, cam chanh, cu đơ, rượu ngon, nhung hươu, bát nước chè thơm đậm tình làng

TRẦN VINH YÊN

nghĩa xóm. Sau khi tốt nghiệp trường Cao đẳng sư phạm Hà Tĩnh cô về nhận công tác tại trường Tiểu học Sơn Thọ, Hương Sơn, Hà Tĩnh. Năm đầu tiên vào nghề cô làm chủ nhiệm lớp tôi, lớp học thân thương, những gương mặt học trò chân quê lấm láp, mộc mạc. Hồi đó, tôi được bầu làm lớp trưởng quán xuyên nê nếp học tập và lao động của lớp. Cậu học trò bé bỏng mới mười tuổi đầu nhưng tôi đã sớm có ý thức xây dựng tập thể, biết quan tâm đến mọi người, sống có lý tưởng và luôn hướng về ngày mai, luôn tự ý thức nêu cao trách nhiệm với bản thân. Ở cái vùng quê nghèo hẻo lánh này mình phải tu chí học tập rèn luyện, vượt qua mọi gian khổ làm sao để sau này có được một cuộc sống ổn định, đóng góp một phần nhỏ sức mình cho quê hương đất nước.

Trong từng giờ học của tất cả quý thầy cô ở từng cấp học, từng môn học tôi biết mình chưa đủ thông minh nhanh nhạy bằng chúng bạn nên cách duy nhất để có thể tiếp thu và lĩnh hội được kiến thức là lấy cần cù bù thông minh, tự giác học bài và xung phong trả lời các câu hỏi. Tôi cảm thấy mình có chút đam mê và yêu thích các môn học nghiêng về xã hội, thích đọc truyện và sách báo để tích lũy vốn liếng. Có lần cô giới thiệu đọc bài tiếng Việt, tôi rất ngại ngùng vì bất ngờ và cố gắng lấy hết can đảm để đọc bài. Giọng hơi trọ trẹ nhưng tương đối rõ ràng dễ nghe! Được cô khen và tán thưởng cùng với tràng pháo tay rôm rả râm ran khiến cho không khí của phòng học càng rộn

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

ràng hơn. Một ngày nọ, cô trả bài kiểm tra làm văn. Khi bước vào lớp, sau màn chào hỏi đầy lễ phép và kính trọng. Cô đồng dạng nói: Hôm nay cô trả bài làm văn cho các em. Cả lớp bỗng dung im phăng phắc, không hề có một tiếng động nhỏ hay xì xào như thường nhật. Kỳ lạ thật! Sao hôm nay lớp mình lại ngoan thế nhỉ! Nhìn xuống lớp ai cúi mặt xuống bàn với cặp mắt lén lút đầy lo sợ. Một nỗi sợ dễ hiểu, sợ hôm nay mình sẽ bị điểm thấp, sợ bố mẹ la, sợ bạn bè cười nhạo. Cô xuống lớp, lần lượt trả bài viết cho từng em. Đến lượt tôi cô dừng lại và khẽ nói: *“Em có năng khiếu viết văn đấy, cố gắng thêm sau này sẽ có lợi thế đấy”*. Tôi mừng rỡ vô cùng!

Có lần cô kể lại, ngày đó cô đôn đốc học sinh đóng góp tiền xây dựng cho trường, nhiều bạn vì hoàn cảnh gia đình nên nộp muộn hơn. Tôi đồng dạng nhắc nhở: Các bạn nhớ nộp tiền đầy đủ kẻo cô lại bị trừ lương đấy. Sau này vào nghề, mỗi lần nhớ về thời học sinh, tôi thầm nghĩ: *“Cô Huệ là người đã phát hiện và khơi nguồn niềm đam mê văn học cho mình”*. Rồi cỗ máy thời gian lại trôi đi, mỗi lần được gặp lại cô vẫn hay nhắc lại câu nói này. Tôi thầm cảm ơn cô rất nhiều!

Hồi sinh từ lưôi hái tử thân!

Tương như mọi thứ vẫn diễn ra bình thường, nhưng ở đời có nhiều thứ chúng ta phải trải qua, cần trải qua mới trở nên trưởng thành chững chạc. Hồi còn tiểu học, anh trai

TRẦN VINH YÊN

chở tôi vào thăm ngoại cách nhà khoảng 5km đường đất. Niềm hân hoan, phấn khởi khi được vào thăm bà còn nguyên hình trên nụ cười tuổi thơ. Trên chiếc xe đạp cũ - một tài sản lớn của bố lúc bấy giờ. Do anh trai bất cẩn hay do mặt đường quá xấu, một hòn đá nhỏ đã vô tình lái cái chân tôi nghiệp của tôi vào nan xe. Anh Hai dừng lại, nhìn xuống gót chân tôi - một vạt máu đỏ đang ứa ra và chảy xuống thấm sâu hòa lẫn với màu đất. Lúc bấy giờ, anh tôi dù không còn bình tĩnh nhưng vẫn đủ sức để diu tôi vào tận nhà bà. Năm đó, tôi phải nghỉ học một năm để điều trị. Từ đó đến nay, vết sẹo gót chân, vết sẹo thời gian vẫn còn. Mỗi lúc vui buồn tôi vẫn kể cho mọi người và nhân vật trong cuộc về những chiến tích xưa.

Lên cấp hai, vì ở lại lớp nên tôi lớn hơn bạn học một tuổi. Năm tháng tuổi học trò vẫn diễn ra bình thường. Xe đạp oi đã xa rồi tuổi thơ! Mỗi thời một khác, nếu thời cấp một đến trường bằng những chặng hành quân bộ thì những năm cấp hai tôi được trải nghiệm trên chiếc xe đạp cũ. Thời đó có xe đạp đi học là cả một vấn đề lớn. Khi chưa đủ chiều cao để đạp xe, bố tôi đành chấp nhận thay hình đổi dạng chiếc xe một cách bất khả kháng, là hạ cái yên xe xuống khung lượn để cho con được đến trường với hi vọng cho con cái chữ và vì một ngày mai tươi sáng hơn.

Cái thời mà y học chưa phát triển như bây giờ, ai ốm đau chỉ điều trị bằng pháp đồ dân gian, thầy lang, thầy lá. Rồi cái gì đến nó sẽ đến như một lẽ thường tình, tôi cũng

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

trở thành bệnh nhân ngoài ý muốn lúc nào không hay. Năm đó, tôi học lớp 6. Một người anh hàng xóm chỗ thân tình đã thuê tôi chăn trâu để lấy một phần thưởng tân thời - cái kính râm để che cái nắng miền trung. Tôi đã không quản trời nắng hay mưa, miệt mài chăm chỉ để có được phần thưởng ấy. Thật không ngờ cái kết lại đắng ngắt đến vậy. Tôi bị một trận ốm đến *thập tử nhất sinh*. Để cứu mạng sống cho tôi, bố mẹ bằng mọi cách để đưa tôi đi điều trị ngoài bệnh viện huyện cách nhà khoảng 20km. Sau hơn 10 ngày bất tỉnh ở viện, được sự chăm sóc của các y bác sĩ tôi mới bình phục. Phải chăng đây như một căn duyên sau này tôi lại gặp vợ là điều dưỡng? Năm đó, tôi lại nghỉ học thêm một năm, đồng nghĩa với việc học chậm và lớn hơn chúng bạn một tuổi.

Em gái quê - người em kết nghĩa đáng nể!

Trong đời này, chúng ta đã và sẽ được gặp gỡ với nhiều người, dù đó là một vị khách qua đường, một người đồng hành trên cùng chuyến xe, một người nâng đỡ giải thoát ta khỏi hiểm nguy trong một gang tấc nào đó... Dù người đó là ai đi chăng nữa, không cần phân biệt trình độ và địa vị xã hội, có thể đối xử tốt hay xấu với ta đó là quyền của họ. Nhưng có một điều mà chúng ta cần khắc cốt ghi tâm, biết ơn suốt đời đó là quý nhân. Và một điều nữa là những người mà ta bắt gặp trong đời đó là những người ta phải gặp và cần gặp.

Nó như một quy luật tất yếu, ngẫu nhiên của cuộc sống, một cái duyên định đặt từ trước, kiểu như quy luật của con xúc xắc vậy: *“Hãy để cho sự ngẫu nhiên này nó kéo mình đi mới trở nên hấp dẫn”*. Có người lại nói rằng: *“Cuộc sống của chúng ta, sự vận hành của chúng ta là cái gieo xúc xắc, các con xúc xắc nó vận động ngẫu nhiên, có một tính quy luật va đập nhau, đó là quy luật liên kết, lặp lại va chạm”*.

Tôi tự nghĩ, trên đời này chả mấy ai lại dám tự hào và ca ngợi về chính mình khi chưa đủ lớn. Vậy nhưng ta có thể tự hào về người khác, ít nhất là tự hào về kỉ niệm đẹp của tuổi mười tám đôi mươi. Năm lên lớp 8, tôi đưa người em con dì đi thi chuyển cấp. Cũng tại ngôi trường năm xưa, khi em ngồi vào phòng thi, tôi ngồi chờ bên ngoài cổng. Thời điểm giao mùa, tiếng ve kêu râm ran đang gọi hè về, sân trường đổ nắng tủa xuống tán bàng vàng xanh, nắng rọi xuống màu đỏ của phượng như tô điểm thêm một màu rực lửa, màu của mùa thi. Những người ngồi đợi ai cũng hồi hộp lo âu, lo thay cho người trong phòng thi, họ đi đi lại lại.

Hết giờ làm bài, một hồi trống vang lên làm tan không khí buổi thi. Trong số đông đó, tôi bỗng gặp một cô bạn nhỏ trông rất thần thò, tư lự. Vốn là người hay hỏi han người khác tôi nói một câu băng quơ: *“Răng em lại buồn!”* Chả hiểu vô tình hay hữu ý. Rồi tự nhiên cô ấy khóc. Tôi hỏi tiếp, càng hỏi lại càng khóc. Nước mắt cứ tuôn trào làm nhòe cả gương mặt tròn trịa người thiếu nữ. Tôi tới gần hơn

động viên an ủi. Thôi đừng khóc nữa. Tại sao em khóc?

Cặp mắt cô ấy sáng hẳn lên như ánh vàng dương, hiện rõ lên khuôn mặt anh minh thanh tú. Chúng tôi trò chuyện như những người thân quen. Ngọc nở nụ cười tươi tắn hẳn trên khóe môi, vui vẻ kể: Lúc thi xong, em cầm đề giải mấy bài Toán xem kết quả ra sao? Ngọc hỏi em trai đối chiếu lại bài xem thế nào? Khi biết em làm sai mấy câu, buồn nghĩ em trai không đủ điểm để học tiếp nên em khóc! Chúng tôi ra về rồi hẹn gặp lại một ngày gần nhất. Một năm sau và tận đến bây giờ tôi và Ngọc trở thành người anh em kết nghĩa. Năm em học phổ thông đúng vào thời điểm thành lập huyện mới Vũ Quang - tên của vườn quốc gia Vũ Quang, nơi dòng sông Ngân Trươi trong veo, trải dài làm thành hồ thủy lợi tắm mát quanh năm cho đồng ruộng khắp cả vùng quê. Ngày tôi vào lính, Ngọc thẹn thùng tay cầm bó hoa tươi thắm với lời nhắn gửi chúc anh lên đường bình an, hoàn thành xuất sắc nghĩa vụ được giao.

Gia đình em thuộc diện vùng sâu xa của xã, là một gia đình có truyền thống hiếu học. Kết thúc chương trình phổ thông Ngọc thi đỗ vào ngành luật. Khi tốt nghiệp ra trường cô ấy trở lại cống hiến cho quê hương. Qua lời kể của một số người thân tôi mới biết Ngọc giờ là một cán bộ huyện năng động, tâm huyết, nhiệt tình với nhân dân.

Đến cuối cấp, do phải sáp nhập hai trường của hai xã thành một, nên việc đi học lại trở nên xa xôi và vất vả hơn.

Hành trình từ nhà đến trường gần cả chục cây số, trên con đường đất đỏ quê hương, mang tên đường 71 (nay là đường Hồ Chí Minh) đi qua xã nhà Sơn Thọ - Vũ Quang. Ngôi trường thân quen ngày xưa này đã in dấu thời gian, tường phủ rêu phong, đường vắng bóng dáng người qua lại. Nhưng cái tên trường THCS Trường Thọ vẫn đọng mãi trong trái tim tôi. Bài hát "Mong ước kỷ niệm xưa" như thay lời khắc ghi và tri ân sâu sắc đến những người thầy, người cô đã miệt mài trên trang giáo án đưa con chữ và tri thức nhân loại đến với nhiều thế hệ học trò thân yêu nơi đây. Thật may mắn trong đó có tên tôi! Mặc dù đã xa quê lập nghiệp gần 20 năm nhưng miền ký ức tối thơ vẫn luôn hiện về trong tôi.

Năm 1998

2

ƯỚC MƠ THỜI ÁO TRẮNG

Tất cả chúng ta đều có cuộc đời riêng để theo đuổi, giấc mơ riêng để dệt nên, và tất cả chúng ta đều có sức mạnh để biến mơ ước trở thành hiện thực, miễn là chúng ta giữ vững niềm tin. Có người đã từng nói: "Hãy tự tin tiến bước theo hướng của ước mơ. Hãy sống cuộc đời bạn đã mơ tưởng". Thuở bé, tôi vẫn thường hay nghe câu nói: "Nghệ Tĩnh là vùng đất hiếu học". Thú thật, qua miền ký ức tuổi thơ ít nhiều ta đã hình dung ra một viễn cảnh xa xăm về con đường học vấn của mình. Dù hoàn cảnh gia đình còn nhiều khó khăn, nhưng tôi vẫn luôn nuôi ước mơ được bước chân vào cổng trường cấp 3 để tiếp tục sự nghiệp đèn sách với một hi vọng về một tương lai tươi sáng hơn. Ngày đó, sau khi thi nghề phổ

TRẦN VINH YÊN

thông bậc THCS, tôi đăng ký thi đầu vào trường THPT Hương Sơn, Hà Tĩnh - một ngôi trường giàu truyền thống của huyện nhà, nơi quy tụ của những thầy, cô giáo giỏi, là nơi đã đào tạo ra những học sinh xuất sắc, ưu tú. Trong số đó có rất nhiều người đi lập nghiệp và đóng góp sức mình vào sự nghiệp chung của xã hội trên mọi miền Tổ quốc.

Tháng Tám mùa thu con đường học trò anh đưa em đi. Kỷ niệm nhớ nhất trong thời áo trắng như hiện về trong ký ức. Ngày ấy, tôi và Nhâm - người bạn thân nhất thời học sinh đến Trung tâm dạy nghề huyện tại Thị trấn Phố Châu để xem kết quả thi nghề. Trời đổ cơn mưa bất chợt, tôi và Nhâm cùng một nhóm bạn gái gồm bốn người: Hương, Giang, Hiền, Hòa. Họ cũng là những người cùng trang lứa đang đi xem kết quả và mong chờ một ngày kia được ghi tên mình trên bảng vàng học vấn. Những cô gái của vùng đất Hương Sơn, vùng đất nổi tiếng, được mệnh danh là nơi sinh ra người đẹp. Vì thế, người dân vùng này mới có câu: *"Trai Đức Thọ, gái Hương Sơn"*. Có lẽ họ được thiên nhiên ưu ái, vùng đất sơn cước hữu tình, bởi dòng Ngàn Phố trong xanh chảy dài theo thời gian vô tận!

Ngày nhận được giấy báo trúng tuyển vào lớp 10, niềm vui hiện về trong tôi. Niềm mơ ước về một thời áo trắng tinh khôi nay đã thành hiện thực. Chúng tôi háo hức chuẩn bị hành trang cho ngày nhập học. Chia tay nhau, chúng tôi chỉ biết hẹn ngày tái ngộ.

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

Ngày đầu tiên bước vào cổng trường cấp ba, tôi như lạc giữa dòng người hơn 1.500 học sinh, nơi ngôi trường mới khang trang đồ sộ, tọa lạc bên quốc lộ 8A - con đường được mệnh danh là con đường đẹp nhất Việt Nam. Bởi nó được bắt nguồn từ ngã ba Bãi Vọt (nay là thị xã Hồng Lĩnh, Hà Tĩnh). Trước khi vươn mình sang nước bạn Lào, anh Tám uốn lượn theo dòng sông La, sông Ngàn Phố bồi đắp phù sa cho những cánh đồng bao la, mênh mông bát ngát, thẳng cánh cò bay. Ngày đầu tiên là ngày vào nhận lớp và gặp giáo viên chủ nhiệm - cô Nguyễn Thị Thu Hiền. Lớp chúng tôi đến từ 32 xã của huyện Hương Sơn, mới vào lớp ai nấy đều thấy mình lạ lẫm cùng ánh mắt vô tư hồn nhiên thời áo trắng. Điều đặc biệt và bất ngờ là tôi và Nhâm được gặp lại bốn cô gái hôm quen nhau ở Trung tâm dạy nghề huyện. Ánh mắt đầu tiên của tuổi học trò phổ thông như chiếm lĩnh hết tâm hồn tôi. Ngày thứ hai đến trường là ngày tập trung lao động sân trường. Trên thảm cỏ xanh, những cô cậu học trò mới chuyển cấp hăng say dọn dẹp vệ sinh trường lớp, nhìn ai cũng hiện lên trên khuôn mặt một niềm vui khó tả. Tôi lại gặp Giang - cô gái có khuôn mặt trái xoan, nụ cười tỏa sáng trên đôi môi người thiếu nữ, ánh mắt dịu hiền với cái nhìn trù mẫn và đăm chiêu. Kể từ đó về sau, chúng tôi trở thành những người bạn thân lúc nào không biết. Năm gần tốt nghiệp, tôi hỏi Giang: "Ước mơ sau này của bạn là gì?" Cô ấy e thẹn bảo: "Mình muốn trở thành diễn viên điện ảnh"! Nhưng ước mơ đó đã không

TRẦN VINH YÊN

thành hiện thực. Cuối cùng Giang đã chọn ngành Văn của trường Đại học Vinh, Nghệ An. Hiện nay, cô ấy trở thành một tư vấn du học cho một công ty Nhật Bản.

Tình bạn vẫn mãi gắn bó cho dù đó chỉ là qua không gian, qua miền kết nối.

Chốn trọ nặng nghĩa tình!

Suốt khoảng thời gian phổ thông, tôi vẫn âm thầm miệt mài học tập để cố gắng thực hiện ước mơ như bố mẹ, người thân hằng mong muốn. Chặng đường từ nhà đến trường dài khoảng 20km. Vì điều kiện xa nhà nên tôi phải ở trọ để cho công việc học tập được thuận tiện hơn. Nơi đầu tiên, nơi khởi đầu cho những ước mơ sau này chính là Trung tâm dạy nghề huyện - nơi gặp gỡ của những người bạn chưa bao giờ quen. Giờ đây, tôi mới nhận ra tất cả mọi thứ diễn ra trong cuộc sống đều có cơ duyên của nó. Hồi đó, bố đưa tôi đi tìm nơi ở để học, như một điều ước không hẹn trước, bố gặp lại người anh hàng xóm năm xưa, người bạn thời chiến tranh và nghèo khổ ở Đức Bùi, Đức Thọ, Hà Tĩnh - đất tổ của quê hương tôi. Sau bao năm xa cách nay gặp lại người anh cùng chiến tuyến, kể chuyện hoài nhưng vẫn không quên những đứa con trong gia đình. Ông Dương bộc bạch tâm sự, con trai tôi nay là giáo viên trung tâm dạy nghề huyện. Giống như kiểu có ông bà xưa đang dẫn đường, bố bắt đầu đặt vấn đề cho tôi nương nhờ để học. Trong đời thường gặp quý nhân là vậy!

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

Tuổi mới lớn, từ nông thôn ra trung tâm để học tập sinh sống khiến tôi không khỏi ái ngại và có chút lo sợ thiếu tự tin. Sau mỗi buổi tan trường, gác lại những câu chuyện trường lớp về tình bạn, về thầy cô, tôi trở về lo toan chợ búa, nấu ăn cùng chú và anh em cơ quan nội trú. Một năm gắn bó với chú Hòa - người anh đỡ đầu và những đồng nghiệp lúc bấy giờ đã giúp tôi trưởng thành rất nhiều.

Năm đó, chú lập gia đình nên tôi phải chuyển đến nơi ở mới - nhà dì Ba, em gái kế của mẹ. Ngồi nhà nhỏ ẩn mình trong khu phố, tổ ấm này đã nuôi lớn 5 người con của dì. Dượng tuổi đã cao cùng vết thương, di chứng của chiến tranh, mỗi lúc trở trời đổi gió lại khiến tim đau nhức nhối. Ngày hai buổi như thường lệ, dì vẫn miệt mài tần tảo sớm hôm gánh hàng rong ra chợ Phố kiếm tiền lo cho các em ăn học nên người. Đến nay, các em đã trưởng thành, lập gia đình mỗi người một nơi, nhưng cứ mỗi dịp Tết đến xuân về lại quây quần bên tổ ấm yêu thương.

Năm thứ ba một lần nữa tôi phải dịch chuyển đến một nơi khác. Vì một lẽ đơn giản là nhà dì đông con, tôi xuất hiện cũng làm cho gánh nặng cuộc sống càng trở nên càng khó khăn hơn. Điểm đến lần này là nhà dì Út Ve, dì là người con thứ 7 của ông bà ngoại. Theo lời mẹ kể năm xưa, hồi đó mẹ là người chị cả trong một gia đình đông con. Người con út ấy là một người có cá tính mạnh mẽ và ngang ngạnh nhất nhà. Người ta thường nói, người nóng tính thường là người tốt bụng. Quả nhiên là vậy, dì rất thương và quan tâm tôi.

TRẦN VĨNH YÊN

Trong suốt năm cuối cấp, di đều dành thời gian để tôi ôn tập học bài, dùi mài kinh sử chờ ngày thành công.

Thế rồi, không hẹn lại đến, năm cuối cấp mọi thứ trở nên vội vã gấp gáp hơn bao giờ hết. Tôi tập trung mọi nỗ lực để thực hiện ước mơ của mình “*ước mơ tuổi 20*”. Con đường 71 gập ghềnh thủa ấy nay đang chuyển mình thay da đổi thịt, khoác lên mình đường mòn Hồ Chí Minh - con đường lịch sử gắn liền với cuộc kháng chiến oanh liệt của dân tộc Việt Nam. Tôi quyết định chuyển về nhà cùng bố mẹ để an tâm hơn, đầu tư nhiều hơn cho mục tiêu sau cùng. Người mẹ tảo tần, đôi chân trần của cha vẫn ngày đêm hằng mong ước, làm thế nào để cậu con trai ấy trở thành một chiến sĩ an ninh trong tương lai. Điều ước ấy thật là giản dị, nhưng có cả một lý tưởng sâu xa. Một phần là được nhà nước chu cấp đào tạo, một phần là để góp sức mình vào sự nghiệp bảo vệ an ninh quốc gia, là niềm tự hào của gia đình và quê hương. Tôi vô cùng háo hức và quyết tâm cao độ, tu chí học hành, rèn luyện bản thân, sơ tuyển và nộp hồ sơ vào trường Đại học an ninh nhân dân (Học viện an ninh nhân dân). Ngoài ra, phương án hai, tôi còn nộp hồ sơ thi vào trường Sĩ quan lục quân I, ở Sơn Tây, Hà Đông (quận Hà Đông). Ngày ấy, bố cùng tôi ra Hà Nội để tham gia kì thi tuyển sinh đại học. Được ra thủ đô - trái tim Tổ quốc, tôi không dấu được nỗi niềm cảm xúc đan xen, vừa vui mừng phấn khởi, vừa thấp thỏm lo âu. Điều gì sẽ xảy ra nếu kết quả không như mong muốn? Kết thúc kì

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

thi, tôi được ưu ái ở lại thêm thời gian để tham quan danh lam thắng cảnh Hà Thành, để được đến Văn miếu Quốc Tử Giám - trường đại học đầu tiên ở nước ta, để được viếng lăng Bác cho thỏa lòng mong ước bấy lâu nay. Hà Nội - Thăng Long ngàn năm văn hiến, với tôi đây là nơi để lại dấu ấn sâu đậm nhất trong suốt những ngày rong ruổi đi tìm kiếm ước mơ và niềm khát khao chinh phục đỉnh cao trí tuệ và cho đến ngay nay cảm xúc đó vẫn còn nguyên vẹn. Hà Nội ba mươi sáu phố phường, Hà Nội mùa thu, Hà Nội mùa này vắng những cơn mưa, Em ơi Hà Nội phố. Những ca từ trong các khúc bất tử cùng năm tháng vẫn còn vang vọng trong trái tim tôi. Ngõ nhỏ, phố nhỏ nhà tôi ở đó, những con đường quanh co nối tiếp nhau đưa dòng người hối hả sáng tối đi về. Mỗi buổi hoàng hôn buông xuống, tôi lặng lẽ âm thầm ghé quán cóc liêu xiêu, nhâm nhi li nước sấu, li trà đá, vài điệu thuốc vi na hương vị đậm đà.

Dù được chiêm nghiệm cái dư vị, thú vị, hương vị của đất Hoàng Thành nhưng tôi vẫn luôn mong mỏi chờ đợi tin vui. Nhận được giấy báo kết quả, khi biết mình không có tên trong danh sách trúng tuyển của hai trường dự thi. Niềm hi vọng bấy lâu nay không thành hiện thực! Tôi thất vọng ê chề, không giao du với người thân, bạn bè. Tất cả dường như đổ vỡ, cảm thấy mình bế tắc. Người chỉ trích nhiều nhất là bố, câu nói khiến tôi còn nhớ mãi đến tận bây giờ, nó như thấm sâu vào một vết thương của kí ức: “*Thế là uổng công nuôi ăn học rồi con ơi!*” Bạn biết không? Tôi đã bật

TRẦN VINH YÊN

khóc, khóc nức nở một mình! Một đời người ta có thể khóc nhiều lần, nhưng mỗi lần khóc đều mang một sắc thái riêng, khóc vì thất bại, khóc vì bị bỏ rơi, khóc vì nhớ một ai đó, khóc vì yêu một ai đó thật lòng, khóc vì ai đó phản bội ta và có cả những giọt nước mắt vì thành công và hạnh phúc. Lại nhớ lời bài hát: *“Nước mắt đàn ông không rơi thành giọt, nước mắt đàn ông chôn sâu trong lòng”*. Dù biết rằng, khóc là trạng thái cảm xúc thông thường, khóc là biểu hiện của sự yếu đuối. Bạn phải khóc một lần để có đủ sức mạnh dẫn thân vào những chặng đường chông gai phía trước. Có thất bại mới làm đòn bẩy cho sự thành công, vấp ngã không quan trọng, cái quan trọng là chúng ta biết đứng lên để bước tiếp về phía trước.

Năm tiếp theo, sau một năm vật lộn với cuộc sống mưu sinh cùng những người bạn thân trên quê hương, tôi quyết chí ôn thi thêm lần nữa. Thầm nghĩ, mình không có duyên với công an thế thì đăng ký vào quân đội vậy. Lần này thi vào Học viện chính trị quân sự ở Hà Đông. Kết quả lại một lần nữa không mỉm cười với tôi. Con đường học vẫn gian nan đến thế là cùng. Ý thức của chàng thanh niên trẻ một thời năng nổ với màu áo xanh đầy sức trẻ, nó đã gắn liền với những cống hiến của Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, với nhiệt huyết cháy bỏng đã làm tôi mạnh mẽ hơn lần trước. Tôi chuẩn bị hành lý cho cuộc hành trình vào Tây Nguyên xanh - miền đất hứa phía Tây Nam của Tổ quốc. Đó là Đắk Nông thân yêu, nơi người anh cả của gia đình đã vào lập

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

nghiệp từ năm 1991. Tây Nguyên ngày ấy nguyên sinh, rừng núi bao la, bạt ngàn cà phê, bạt ngàn cao su, đồi thông mây phủ, gió reo vi vu. Tôi theo anh Hai phụ xe chuyên chở lô ô đến từng công xưởng làm đũa xuất khẩu sang Hàn Quốc - xứ sở Kim Chi. Cuộc sống xa nhà nhưng cũng tương đối tạm ổn. Bởi nơi này thời đó cũng có những người đồng hương xa quê kiếm kế sinh nhai, những người bạn cùng trang lứa đến từ nhiều miền quê khác nhau đã động viên giúp đỡ nhau vượt qua mọi gian khó để vươn lên như cây thông rừng đón ánh nắng ban mai.

Năm 2002

3

TỔ QUỐC VÃY GỌI

Mùa xuân năm ấy, mùa xuân về trên đất cao nguyên lộng gió. Lần đầu tiên trong đời tôi đón Tết ở một nơi không phải là quê hương của mình. Mọi người đều biết rằng, mùa xuân là mùa của tình yêu, mùa của cây cối đâm chồi nảy lộc, đơm hoa kết trái, mùa của hẹn hò gặp gỡ, sum vầy bên gia đình. Thi sĩ thời Đường họ có bốn niềm vui, gọi là “*tứ thú*”: giai thì, mỹ cảnh, thắng sự, lương bằng. Tạm dịch là: thời tiết đẹp, cảnh đẹp, sự việc hay, tình bạn đẹp. Đến mãi sau này khi vào nghề tôi mới hiểu hết ý nghĩa mấy câu này. Các nhà thơ xưa là những nhà Nho tao nhã với nhiều thú vui thanh cao, đàn sáo, trà đạo và thơ ca để tìm tri kỉ. Mình cũng cảm thấy may mắn và cảm nhận được khi có được ba trong bốn niềm vui đó trên đất khách quê người. Chỉ thiếu một thứ là

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

thắng sự, nghĩa gốc là sự việc hay nhưng với tôi thì ngược lại. Tiết trời mùa xuân Tây Nguyên tuy nắng nhưng nền trời xanh thẳm; phong cảnh hữu tình, đồi núi điệp điệp trùng trùng nối đuôi nhau chạy thẳng chân trời; vẫn có tình bạn đẹp sau những chuyến xe xả khói màu xanh đen, cùng nhâm nhi cà phê khi màn đêm buông xuống. Còn thắng sự thì tôi vẫn luôn suy tư trăn trở, niềm mơ ước, sự nghiệp vẫn còn còn dang dở.

Giữa lúc mọi thứ đang ngổn ngang, chưa tìm ra hướng đi phù hợp, bài toán cho tương lai vẫn chưa tìm ra lời giải và đáp án. Ở quê, bố gọi vào: “*Con ơi về tòng quân*”, huyện đội họ gửi giấy khám tuyển nghĩa vụ quân sự. Phải chăng đây là sự trùng hợp ngẫu nhiên, vừa là đến tuổi đi lính, vừa là cơ hội để đóng góp một phần sức nhỏ cho sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc trong thời bình, và có thể vào để phấn đấu ở lại chuyên nghiệp hoặc ôn thi tiếp. Có biết bao nhiêu dự định nó hiện ra trong đầu tôi. Niềm khao khát cháy bỏng vẫn còn nung nấu, nay có dịp khơi dậy, được sự tư vấn của gia đình, của những người anh người chị đi trước, tôi quyết định lên đường theo tiếng gọi thiêng liêng của Tổ quốc!

Ngày 18/02/2003, tôi vinh dự lên đường nhập ngũ. Hôm làm lễ tòng quân, tôi được cấp trên phân công đại diện cho tân binh huyện nhà Vũ Quang phát biểu cảm xúc và lời hứa sẽ hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ huấn luyện. Đơn vị đóng quân là Tiểu đoàn BB2, Cẩm Quan, Cẩm Xuyên thuộc Bộ chỉ huy quân sự Hà Tĩnh. Sau ba tháng

TRẦN VĨNH YÊN

huấn luyện, tôi luôn hoàn thành xuất sắc các bài kiểm tra kỹ thuật, chiến thuật, được công nhận danh hiệu “*Chiến sĩ giỏi*”. Nhờ có chút năng khiếu về viết chữ thời học phổ thông nên cấp trên cử làm thư ký viết văn bản cho cán bộ, chiến sĩ của đại đội.

Đời lính phong trần, sương gió phủ đời trai, chông gai phủ đời lính. Đó là những câu nói trở nên quen thuộc trong môi trường quân đội.

Có bao giờ ta tự hỏi: Vào lính để làm gì? Đi bộ đội sẽ được gì? Bạn đi nghĩa vụ vì ai không? Thời gian là liệu thuốc mình chứng trả lời cho những câu hỏi trên. Với một người đã từng trải, trưởng thành trong thời gian ít ỏi của môi trường nhà binh, tôi có thể khẳng định rằng: “*Quân đội là một trường đại học tổng hợp, là nơi để luyện rèn về ý chí, nghị lực cho con người*”. Quân đội nhân dân Việt Nam ra đời từ năm ngày 22/12/1944, tiền thân là Đội Tuyên truyền giải phóng quân do cố đại tướng Võ Nguyên Giáp chỉ huy, dưới sự dạy bảo, rèn luyện của Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu. Sinh thời Người từng căn dặn: “*Quân đội ta trung với Đảng, hiếu với dân, dù gian lao khổ hạnh cũng không sờn lòng, vào sống ra chết cũng không nản chí, nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng*”.

Bài học đầu tiên mà bất kì ai khi trải qua quân ngũ cũng đều nhận thức một cách sâu sắc, đó là kỉ luật quân đội. Bởi

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

kỉ luật là sức mạnh quân đội, lấy tập thể rèn cá nhân, lấy cá nhân uốn nắn tập thể. Hơn nữa, môi trường này còn giúp ta sống nề nếp ngăn nắp gọn gàng, tác phong nhanh nhẹn, sống có kỉ cương, tình thương và trách nhiệm, có ý thức tổ chức kỉ luật cao. Điều này rất có ý nghĩa trong việc giáo dục thế hệ trẻ trong thời đại ngày nay, phải có ý thức cộng đồng, phải có sự yêu thương đoàn kết, chung sức, chung lòng mới có thể chiến thắng với mọi hoàn cảnh.

Nỗi nhớ đồng đội dâng trào, tôi mạn phép làm bài thơ mang tựa đề “*Đồng đội*” để cảm ơn những người đã gắn bó một thời trai trẻ.

*Nhớ lại buổi hành quân trên đồi vắng
Thao trường đông đội mồ hôi đầm nắng.
Điều lệnh một hai, cùng nhau tiến bước
Súng ngắm mục tiêu, tiến về phía trước!
Kỷ niệm vui buồn, hẹn ước mai sau
Nếu có dịp chúng mình sẽ gặp nhau.
Để truyền lại cho đời sau con cháu
Vững trọn niềm tin, tô thắm dấu yêu!*

Dẫu ta biết lính thời bình khác hẳn thế hệ cha anh thời chiến tranh, nhưng những vần thơ trên làm tôi nhớ về những người lính cầm bút. Họ đa tài đến mức hậu sinh phải thốt lên thật hào hoa phong nhã. Phải kể đến ở đây như bài thơ *Đồng Chí* của Chính Hữu:

TRẦN VINH YÊN

*“Quê hương anh nước mặn, đồng chua
Làng tôi nghèo đất cày lên sỏi đá
Anh với tôi đôi người xa lạ
Tự phương trời chẳng hẹn quen nhau.
Súng bên súng, đầu sát bên đầu
Đêm rét chung chăn thành đôi tri kỷ
Đồng chí!...”*

Những người lính năm xưa họ đến từ nhiều vùng quê khác nhau, cuộc sống tuy nghèo khổ, không hẹn mà gặp nhau rồi trở thành đồng chí. Đồng là cùng, chí là ý chí, chí hướng quyết tâm cùng nhau đánh giặc đem lại độc lập tự do cho nhân dân.

Một nhà thơ, một nghệ sĩ tài hoa, một người lính từng chiến đấu trên chiến trường phía Bắc thời kì kháng chiến chống Pháp, rời xa đơn vị anh đã viết lên những vần thơ uyển chuyển làm rung động bao trái tim bạn đọc. Đó là bài *Tây Tiến* của Quang Dũng:

*...Tây Tiến đoàn binh không mọc tóc
Quân xanh màu lá giữ oai hùm
Mắt trừng gửi mộng qua biên giới
Đêm mơ Hà Nội dáng kiều thơm
Rải rác biên cương mồ viễn xứ
Chiến trường đi chẳng tiếc đời xanh*

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

*Áo bào thay chiếu anh về đất
Sông Mã gầm lên khúc độc hành...”*

Lính Tây Tiến phần đông là học sinh, sinh viên, thanh niên thủ đô. Khi chiến tranh nổ ra, họ đã rời ghế nhà trường, xếp bút nghiên lên đường chiến đấu vì Tổ quốc thân yêu. Thiên nhiên, rừng núi Tây Bắc hùng vĩ nên thơ nhưng cũng vô cùng khắc nghiệt, những chàng áo xanh trẻ tuổi ấy phải đối mặt với bao hiểm nguy rình rập, nào là ốm đau trên đường hành quân, bệnh sốt rét hoành hành dữ dội. Họ được nhuộm một màu sắc của rừng thiêng nước độc, tóc không mọc bởi đánh giáp lá cà, tóc không mọc vì những cơn sốt rét; màu xanh của áo lính, màu xanh của lá cây, màu xanh của làn da nhợt nhạt. Thế nhưng ý chí vẫn không hề nao núng, vẫn giữ tư thế oai hùm của chúa tể rừng xanh. Chiến tranh ác liệt là thế, hi sinh mất mát và có cả đau thương! Ấy vậy mà họ vẫn luôn hướng về những người thân quê nhà để làm động lực chiến đấu, quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh.

Sau ba tháng huấn luyện tân binh, tôi được chỉ huy phân công chuyển về tình đội công tác. Tại đây, tôi được sống trong môi trường mới với những anh, người chị sĩ quan chuyên nghiệp phụ trách nhiều lĩnh vực khác nhau. Họ đã gần bó giúp đỡ tôi rất nhiều điều trong cuộc sống, giao tiếp và công việc. Ấn tượng nhất, người đồng hành nhiều nhất là anh Đức - nhân viên y tế cơ quan. Trong thời

gian nhập ngũ, kể cả khi còn huấn luyện, hay khi biên chế về đơn vị trực thuộc tôi vẫn mang theo bên mình sách vở để tự ôn thi đại học với hi vọng sẽ được vào giảng đường tiếp tục con đường học vấn, tìm kiếm tri thức phục vụ cho đời và xã hội về sau. Hồi đó, khoa học công nghệ chưa tiến bộ như bây giờ, chưa có điện thoại thông minh, chưa có máy tính cá nhân cầm tay để truy cập thông tin. Bằng linh cảm và kinh nghiệm của đàn anh đi trước, anh đã động viên, định hướng cho tôi, muốn có tương lai tươi sáng chú phải nên tiếp tục ôn thi, theo đuổi ước mơ của mình.

Vâng lời anh, tôi và đồng đội được cử ra trường Quân sự quân khu IV, huyện Nam Đàn, tỉnh Nghệ An ôn thi. Mọi chuyện cũng không hề đơn giản như mình nghĩ, muốn có một suất ở lại ôn chính thức phải qua vòng thi vượt rào lấy theo điểm chuẩn. Với trực quan nhạy bén, cùng sự thôi thúc dồn nén của mấy lần thất bại trước đó, tôi đã chinh phục được Ban giám khảo và may mắn được ở lại trường ôn tập ba tháng. Phụng nỏ mùa thi, chia li tuổi học trò. Học trò nay khoác lên mình màu xanh áo lính. Tháng 7 năm 2004, lại thêm một chuyến hành trình ra Hà Nội. Tất cả vẫn háo hức, phấn khởi, khăn gói lên đường. Ai cũng mong muốn, rồi mai đây có tên mình trên giấy báo nhập học.

Vẫn là trường thi ấy - Học viện chính trị quân sự Hà Đông, nhưng lần thi này nó như một dấu mốc quan trọng, quyết định sự thành bại của một nhân vật đã từng hai lần nếm mùi thi trượt. Có lẽ mình cũng có chút tương đồng

với các bậc nho sĩ xưa, vượt cả hàng trăm cây số để thi thố tài năng, gắng sức góp công ghi tên vào bảng vàng danh dự. Đợt thi tuyển này, điểm chuẩn đầu vào khá cao. Lần thứ ba trong đời, cánh cửa tương lai như khép lại, nụ cười chiến thắng và thành công vẫn lồi hện trên môi. Lòng tôi tự nghĩ, mình đã nếm trải nhiều vị đắng của kẻ bị bỏ lại phía sau.

Tờ báo thay đổi số phận đời người!

Trở lại đơn vị với một tâm thế thất vọng tràn trề. Chỉ còn ba tháng nữa là ra quân, hoàn thành nghĩa vụ với Tổ quốc và nhân dân. Câu hỏi đặt ra trong đầu lúc này: Mình về nhà cùng gia đình, quê hương, địa phương. Hay chọn một lối đi nào đó tốt hơn cho khỏi chạnh lòng kẻ thất phu. Điều kì diệu đã đến, nó như một phép màu trong truyện cổ tích xưa. Một tờ báo, một thông tin tuyển sinh có thể làm thay đổi số phận một đời người chẳng? Thật là may mắn, giống như ông trời cũng thấu hiểu nỗi buồn, khát vọng của lòng người vậy! Hồi đó tôi là nhân viên công vụ cho chỉ huy đơn vị, kiêm liên lạc đưa thư báo, công văn cho Ban Hành chính - Bộ CHQS Hà Tĩnh. Khi phát báo cho các phòng ban xong, quay về phòng cầm trên tay tờ báo Tiền Phong, lật đọc xong một số bài viết và tin vắn - thói quen của người ham tìm hiểu thông tin. Đến mục Tuyển sinh đại học, có ngành Ngữ văn - sở trường, là ngành học sau này, nghề dạy học của tôi hiện tại. Tôi mừng rỡ đến mức như những vị anh hùng tìm đường cứu nước bắt gặp ánh sáng

của luận cương, đường lối giải phóng dân tộc vậy! Tôi quyết định đăng ký ngành Ngữ văn- Khoa xã hội - nhân văn, trường Đại học Phú Xuân, Huế.

Bạn hãy giúp bạn trước, ông trời sẽ giúp bạn sau. Tôi không nhớ tác giả câu nói trên là ai? Nhiều khi, sự chịu đựng của một người nào đó cũng được thử nghiệm bằng nhiều kiểu khác nhau, bằng thời gian, bằng sự vất vả, bằng sự kiên nhẫn, kiên trì. Bởi vậy, dân gian có câu: *"Lửa thử vàng, gian nan thử sức"*, *"Có công mài sắt, có ngày nên kim"*. Ngày 6/10/2004, tôi nhận quyết định ra quân trước thời hạn để vào Huế học đại học. Tôi chia tay đồng đội, đồng chí để bước sang một chặng đường mới, một trang sử mới của cuộc đời.

Năm 2004

4

THÁNG NĂM GIẢNG ĐƯỜNG

Hi bàn về ý chí và nghị lực của một cá nhân nào đó, người ta thường nhắc đến những cái tên nổi tiếng, những câu châm ngôn, danh ngôn bất hủ. Chẳng hạn như câu *"Đừng bao giờ từ bỏ khát vọng"*, một câu nói của một chàng trai khiêm khuyết từ lúc cất tiếng khóc chào đời - Nick Vujic. Thất bại là mẹ thành công; Bạn có thể gục ngã nhưng không cho phép mình bỏ cuộc; Hoặc như câu: *"Đời người phải trải qua giông tố nhưng không được cúi đầu trước giông tố"* (Đặng Thùy Trâm).

Tản mạn hương vị Huế! Mặc dù trải qua hai lần thi trượt đại học, hai năm nghĩa vụ quân sự nhưng khát vọng, ước mơ chinh phục đỉnh cao trí tuệ nhân loại vẫn luôn cháy bỏng trong tôi. Tôi cầm giấy báo nhập học trên tay mà tưởng như một giấc mơ đang hiện về - giấc mơ giảng đường, niềm mong ước bấy lâu nay đã thành hiện thực. Đó có thể xem là giấc mơ thứ hai - giấc mơ được đến xứ Huế mộng mơ. Ngôi trường mang tên kinh thành Phú Xuân,

TRẦN VINH YÊN

thủ phủ nhà Nguyễn, kinh đô Đại Việt dưới triều Tây Sơn. Huế được biết đến là vùng đất kinh kì, giàu truyền thống văn hóa và cách mạng. Vùng đất của truyền thống hiếu học, xứ sở của thơ ca của những tên tuổi lừng danh như Hàn Mặc Tử với thi phẩm “*Đây thôn Vĩ Dạ*” gắn liền với mỗi tình đơn phương say đắm và đau thương.

Đến với Huế ta được đắm mình bên dòng Hương thơ mộng. Hoàng Phủ Ngọc Tường trong bài “*Ai đã đặt tên cho dòng sông?*” đã từng thốt lên rằng: “*Có lúc trữ tình êm ả, hiền hòa như một thiếu nữ dịu dàng, duyên dáng, có lúc phóng khoáng và man dại, rầm rộ và mãnh liệt như một bản trường ca của rừng già...*” Đây cũng là nơi thuở thiếu thời Bác Hồ kính yêu đã từng học tập, gắn bó trước khi bôn ba khắp năm châu tìm đường cứu nước.

Nói như vậy để tôi biết mình vinh dự, may mắn và tự hào biết bao! Tôi đến với Huế vào tiết trời mùa thu êm ả. Dù đã hết tuổi quân nhưng vẫn khoác trên mình màu lính năm xưa. Có lẽ tôi muốn ngụy trang để thu hút những ánh mắt đầu tiên của người con gái Huế đón mình vào giảng đường. Họ ân cần hỏi han tư vấn nhập học, dẫn tôi qua những con đường, khu phố, nơi sau này trở thành kỉ niệm không bao giờ quên. Tôi gặp cô gái Huế trong tà áo tím thướt tha, tung tăng bay trong nắng mới! Làm xong thủ tục nhập học, tôi được những anh chị sinh viên năm trước tình nguyện hướng dẫn tìm nơi tá túc ổn định chuẩn bị hành trình kiếm tìm tri thức.

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

Vào nhận lớp với bao ánh mắt xa lạ đến từ nhiều tỉnh thành khác nhau trên cả nước, từ mũi Cà Mau tận địa đầu Móng Cái, từ khắp ba miền Bắc, Trung, Nam. Thầy chủ nhiệm mang tên Ánh Sáng hào quang, người đồng hương tính nết dịu hiền, giọng nói nhẹ nhàng trù mẹn thân thương. Tôi được ưu tiên làm anh cả, gánh vác trọng trách phong trào thanh niên, phát huy tinh thần anh bộ đội Cụ Hồ năm xưa. Ổn định lớp, mọi thành viên cùng chúng sức đồng lòng, đại hội Đoàn thành công rực rỡ. Những buổi giảng đường in dấu chân những con người xa xứ, trống tan trường tung tăng tà áo trắng tinh khôi. Tôi chung lối sáng chiều ngày ngày hai buổi đến trường, trên những cung đường gắn đầy những kỉ niệm yêu thương. Đường Trần Phú lên xuống ngược dòng, ghé nhà thờ Phủ Cam nghe tiếng vọng ngân nga. Rồi mỗi buổi tối về ghé quán cóc nhấm nháp li cà phê đen bên bến Ngự, Hàm Nghi, Duy Tân, thăm chợ Đông Ba, chạy qua Trường Tiền như ngược miền kí ức. Cây cầu bảy sắc màu cứ lấp lánh vào ngày cuối tuần, in xuống Sông Hương một dòng bóng nước, dưới lòng sông nghe vọng câu ca Nam Ai, Nam Bình. Nhịp sống hối hả hàng ngày dần mất hút khi đêm về. Một nét riêng ở Huế, cứ 9h tối là vắng bóng người qua lại, có chăng rải rác những người đi ăn đêm, những gánh hàng rong của những người lao động bé nhỏ lủi thủi trong đêm.

Văn hóa học đường!

Vào giảng đường chúng tôi được tiếp cận với nền tri

TRẦN VINH YÊN

thức của dân tộc và nhân loại bởi những giảng viên đầu ngành, quý thầy cô tâm huyết đến từ nhiều vùng quê và các trường đại học trong thành phố. Kiến thức được truyền tải từ văn học dân gian, thơ ca trung hiện đại, Hán Nôm, thơ Đường, Triết học, Lô-gic học, Kinh tế, Xác suất thống kê, Lý luận văn học, Phương pháp luận nghiên cứu khoa học, Văn học phương Tây...

Nơi tình yêu bắt đầu!

Sau vài năm học tập, khi chững chạc lên rất nhiều, trong lần tình cờ, tôi gặp Kiều trong kiệt tác của Nguyễn Du. Phải chăng, đó là sự đồng cảm của người con đồng hương xa xứ, tình bạn, tình yêu nhiều khi cũng chỉ lại một khái niệm có chút trừu tượng mơ hồ. Nàng Thi Ca, người đến từ miền đất xứ Quảng, ánh mắt dịu hiền, pha cả sự nết na, gia giáo. Nghe đâu thân phụ làm quan tỉnh lẻ. Ấy vậy mà em không hề tỏ vẻ phân tầng giai cấp xã hội. Thật đáng kính mến đấy chứ! Mai Linh tên thương hiệu taxi thông minh nhanh nhẹn chạy khắp phố phường. Trăng là cô bạn đa tài, luôn tỏa sáng dù nàng xuất hiện bất kì nơi đâu. Biên Thùy - người em xứ Quảng, kết nghĩa vườn đào, tình huynh đệ thâm sâu. Trong gặp gỡ đã có mầm li biệt, hoa nở hoa rụng cũng là quy luật của tự nhiên. Người ta vẫn thường ca rằng: *"Tình chỉ đẹp khi còn dang dở, đời mất vui khi đã vẹn câu thề"*.

Dẫu biết vậy, nói ra cho lòng mình mạnh mẽ. Phải cảm ơn đời mới có những cuộc hội ngộ như mơ. Tất cả những

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

cuộc gặp trong đời, những ai xuất hiện và gắn bó với ta đều có căn duyên từ trước. Có thể đó là một điều gì tốt đẹp, trong sáng nhất, cũng có thể đó là điều tồi tệ nhất. Tự trung lại, nó vẫn mang một mảng màu tô điểm cho cuộc đời thêm phần ý nghĩa hơn. Cuộc sống xa nhà, mọi thứ phải nên tự chủ, từ ăn uống, sinh hoạt, đi lại giao du bạn bè, việc học, việc Đoàn và cả những buổi làm thêm ngoài giờ, những trải nghiệm thú vị của đời sinh viên.

Lí tưởng sống, ánh sáng niềm tin!

Trải qua tôi luyện trong môi trường quân đội, tôi sớm trưởng thành và nhận thức được vai trò của tuổi trẻ đối với cuộc đời, vì một xã hội phồn vinh. Nhập học được một năm, bằng sự hăng hái, nhiệt tình trong phong trào thi đua của trường, sự tin cậy của thầy cô và bạn bè, tổ chức. Tôi được đứng vào hàng ngũ của những người cùng chung lí tưởng tại chi bộ nhà trường khi tuổi đời vừa đôi mươi *"mãi mãi tuổi hai mươi"* (24/02/2005). Một mốc son chói lọi, đánh dấu trang sử mới trong đời.

Khoảnh khắc này làm tôi nhớ đến bài thơ *"Từ ấy"* của Tố Hữu, tâm trạng của chàng thanh niên yêu nước đương thời đã thức tỉnh bao thế hệ tuổi trẻ Việt Nam.

"Từ ấy trong tôi bừng nắng hạ

Mặt trời chân lý chói qua tim

Hồn tôi là một vườn hoa lá

Rất đậm hương và rộn tiếng chim..."

Ánh sáng mặt trời, ánh sáng chân lí, lí tưởng sống bừng sáng như nắng hạ chiếu vào lăng kính trái tim. Tâm hồn tôi như một vườn hoa đầy sắc màu hi vọng, đậm hương vị mới và rộn ràng như tiếng chim reo vui chốn bình yên. Từ đó, tôi được tham gia sinh hoạt, được tiếp xúc với nhiều đồng chí giàu kinh nghiệm, vốn sống, trình độ và nhiều cương vị khác nhau.

Năm 2008 tốt nghiệp ra trường cầm trong tay tấm bằng đại học - một món quà vô giá mà tôi đã miệt mài, ròng rã suốt tám năm trời kiếm tìm. Giấc mơ giảng đường khép lại và mở ra phía trước một con đường hướng về tương lai.

Câu hỏi đặt ra trong đầu tôi lúc này là đi đâu tìm một miền đất để lập nghiệp, đóng góp phần sức nhỏ của mình vào sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước. Thực hiện khẩu hiệu của Đoàn: *"Nơi đâu cần thanh niên có, nơi đâu khó có thanh niên"*; *"Đừng hỏi Tổ quốc đã làm gì cho ta, mà phải hỏi ta đã làm gì cho Tổ quốc hôm nay"*. Nỗi trăn trở, suy tư của chàng trai trẻ tuổi, cũng là nỗi băn khoăn của hàng triệu thanh niên cùng thời. Gặp gỡ rồi chia ly, cuộc đời này vẫn thế! Tôi tạm gác lại những kỉ niệm đẹp thời áo trắng với bao hoài bão, ước mơ cháy bỏng. Chia tay thầy cô, bè bạn trong niềm nghẹn ngào! Phải mạnh mẽ để tiến lên phía trước, tiếp bước thế hệ cha anh, xứng danh với niềm tin tất thắng. Tạm biệt Huế, hẹn ngày tái ngộ!

Năm 2008

5

NGHỀ GIÁO NẶNG LÒNG VỚI ĐẮK NÔNG

Duyên nợ với Huế, nặng lòng với Đắk Nông. Có duyên ắt sẽ đến, có nợ ắt phải trả âu cũng là quy luật của cuộc sống. Người đời vẫn thường nói *"Hữu duyên thiên lý năng tương ngộ"*. Tôi thu xếp hành lý chia tay mọi người trong niềm lưu luyến, tạm biệt vùng đất trầm mặc với nét bản sắc không nơi nào có được.

Chuyến xe đưa tôi dọc hành trình tìm lại Tây Nguyên xanh, con đường thênh thang trải dài như một tấm nhung lụa mềm mại thướt tha, uốn cong theo hình Đất Nước. Bắt đầu từ quốc lộ 1A, điểm nối đường 14 đi qua các tỉnh nam miền Trung, các tỉnh cao nguyên Kon Tum, Gia Lai, Đắk Lắk rồi điểm đến sau cùng là miền đất hứa Đắk Nông- quê hương thứ hai của tôi.

Ngày vào nghề giáo!

Ngày 02/09/2008, đúng vào ngày Quốc khánh, anh Hai đưa tôi đi nhận công tác tại trường Tiểu học Vừ A Dính - ngôi trường mang tên anh hùng giải phóng dân tộc. Chặng đường tôi và nhiều thế hệ giáo viên đã đi qua là quốc lộ 28, nối liền hai tỉnh Đắk Nông - Lâm Đồng. Bắt nguồn từ thị xã Gia Nghĩa, Đắk Nông, chạy dài trên sườn đồi phủ đầy thông reo. Là điểm tựa của dòng Đồng Nai xanh thắm, tạo nguồn năng lượng cho quốc gia bằng Thủy điện Đồng Nai 3 và 4. Nơi này vây quanh vườn quốc gia Tà Đùng - điểm đến hấp dẫn của du khách khắp muôn phương, được mệnh danh là Vịnh Hạ Long trên cao nguyên. Ai đã từng sinh sống ở đây sẽ nhận ra ngay những cung đường đất đỏ, mùa nắng bụi bay ngút trời như khói lửa thời chiến vậy, nó phủ lên hai bên những vườn rẫy cà phê một màu vàng hòa lẫn màu trắng của hoa trông tội nghiệp nhưng cũng rất trữ tình nên thơ. Vào mùa mưa, lớp bụi đỏ trôi đi thay vào đó là màu bùn đặc quánh bện chặt vào bánh xe của biết bao người qua lại hàng ngày. Vượt qua *"con đường đất huyền thoại"*, tôi phải gọi một cách hình tượng như vậy là vì nó đã oằn mình chống chọi với thời gian, với sự bào mòn của nắng mưa, những khúc cua vòng vèo, những đường cong tuyệt mỹ, những con dốc hun hút thăm thẳm đang đe dọa bạn nào đó yếu tim hoặc thiếu kỹ năng điều khiển xe gắn máy. Con đường này là nơi bà con người H' Mông ngoài bắc vào sinh sống theo chủ trương của nhà nước từ năm 2000.

Thú thật với lòng mình, ước mơ ngày xưa của tôi là được làm một chiến sĩ an ninh hoặc một sĩ quan quân đội để bảo vệ sự bình yên cho Tổ quốc và nhân dân. Vì thế nghề giáo đến với tôi như một cái duyên trời ban. Có người cho rằng: *"Nghề chọn người, chứ người người chọn nghề chưa chắc đã thành công"*. Mới vào nghề lại công tác tại một trường vùng sâu vùng xa, đi lại khó khăn, cuộc sống còn nhiều thiếu thốn. Đến với nơi đầu tiên tạo dựng tay nghề, tôi được gặp những bạn đồng nghiệp từ khắp mọi miền đất nước. Họ đã giúp tôi bằng tất cả sự chân thành, quan tâm, yêu thương, giúp đỡ từ nơi ăn chốn ở. Đây cũng là điểm trường có số lượng học sinh đông nhất nhì huyện, chủ yếu là con em người thiểu số. Hồi đó, tôi được Ban giám hiệu phân công dạy lớp *"nhô"* cấp hai (học sinh trung học cơ sở trong trường tiểu học, từ lớp 6 đến lớp 9). Tôi nghĩ thầm, mình học cử nhân văn, thuộc khoa học xã hội - nhân văn. Học sinh ở đây chủ yếu là người dân tộc ít người, khả năng tiếp nhận lĩnh hội kiến thức còn hạn chế hơn nhiều so với những trường trung tâm.

Bước vào lớp với bao ánh mắt trẻ thơ vô tư hồn nhiên như trời đất sinh ra vậy! Thầy chào các em! Chúng em chào thầy ạ! Kể từ đây, tôi là một thầy giáo Ngữ văn. Tôi thật tự hào về điều đó. Tự hào về công lao trời biển của đảng sinh thành, hi sinh tất cả đầu tư nuôi con ăn học thành người có ích cho xã hội. Bài học đầu tiên của buổi học đầu tiên là bài: *"Tôi đi học"* của Thanh Tịnh. Nghe các em đọc bài làm

TRẦN VĨNH YÊN

tôi nhớ lại những năm tháng tuổi thơ cắp sách đến trường. Giọng đọc còn chưa rõ vì đa phần các em phát âm sai, nhưng cũng đủ để làm ấm lòng người thầy lần đầu tiên trong đời bước lên bục giảng, bục của niềm vinh quang, chiến thắng.

Kết thúc buổi học tôi trở về khu tập thể giáo viên, sinh hoạt giao lưu cùng đồng nghiệp. Những trận bóng chuyền nghiệp dư trên sân bê tông đã ửng hồng màu lửa cháy - cái nắng cao nguyên như cháy da rám thịt làm cho ai nấy đều đỏ ửng cả bàn tay vốn quen với bụi phấn rơi rơi. Ngoài những giờ lên lớp, Vĩnh theo vài người đi vào thôn bản tìm hiểu thêm về đời sống con người nơi đây. Chúng tôi mới thốt lên rằng, cuộc sống thế này mà các em đến trường đi học là một chiến tích đáng nể phục. Tại sao ư! Mỗi buổi tan trường học trò nơi đây từ bé đến lớn đều tham gia lao động cùng gia đình, các em đeo trên lưng những cái gùi còn nặng hơn cả chính mình để vận chuyển củ sắn củ mì, gánh củi bẻ măng, gặt lúa, hái rau tăng gia sản xuất. Thật đáng kinh ngạc và nể phục tinh thần ý chí của những cô cậu học trò mới lớn. Đến ngày lễ hội, ngày nhà giáo Việt Nam, món quà mà các em gửi tặng thầy cô chỉ là một bó hoa rừng còn nguyên hình bởi bàn tay nhỏ dại, ngây thơ. Những đóa hoa vùng sơn cước nguyên sơ như nói lên tấm lòng và truyền thống tôn sư trọng đạo của học sinh nơi đời cao suối sâu. Có những em đang học tập bình thường bỗng bỏ dở đi lấy chồng lấy vợ, bạn bè chia tay nhau trong nước mắt. Nhìn

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

các em tôi động lòng thương nhưng cũng không làm được gì để giúp đỡ, tìm ra giải pháp nào tốt hơn. Bởi đó là phong tục, tập quán đã ăn sâu vào tiềm thức của người dân từ bao đời nay.

Ngôi nhà đầu tiên trên cao nguyên!

Những ngày đầu lập nghiệp, tôi cũng như nhiều đồng nghiệp trẻ khác may mắn được cấp một miếng đất nhỏ để làm nhà định cư an tâm công tác theo chủ trương của chính quyền địa phương. Cha ông mình vẫn quan niệm: "*An cư mới lạc nghiệp*"; Hay như câu: "*Tậu trâu, cưới vợ, làm nhà xong ba việc ấy mới là đàn ông*". Tậu trâu thì sự đã thành, còn làm nhà mới là chuyện hệ trọng hơn. Đặc biệt là nơi đất khách xứ người lại càng khó hơn, đòi hỏi bao nhiêu thứ mới khởi công được. Bằng sự nỗ lực cao độ cộng với sự quan tâm từ phía gia đình người thân, tôi đã hoàn thiện một căn nhà nhỏ tầm 60m². Ngôi nhà đầu đời nằm cạnh con đường mòn liên xã, liên thôn, phía trước là ngôi trường khởi đầu nghề giáo, phía sau là con suối nhỏ ngày đêm cuộn trào như thác đổ, càng về đêm khuya âm thanh này càng vang vọng cả khu "*phố núi*". Ngôi nhà ấy ngày càng đông khách và đồng nghiệp ghé thăm. Họ đến chơi một phần là chúc mừng thăm hỏi, phần khác là tôi đã đầu tư một bàn Bida secandhan nhằm phục vụ quý thầy có tài lẻ và "*dân chơi đất rừng*" giải trí, thi thử lúc rảnh rỗi, kiếm vài chai nước ngọt, vài lon bia Sài Gòn - đậm đà hương vị miền nam. Có những tháng anh Lương về muện, nó cũng giúp

tôi vượt qua bữa no bữa đói, đôi đồng tiền lẻ đồ xăng.

Lần thứ hai chuyển trường!

Một năm sau, ngày tôi nhận quyết định công nhận hết tập sự cũng là ngày chúng tôi được chuyển lên ngôi trường mới khang trang nằm trên ngọn đồi cao ngắm trọn cả buôn làng thôn bản. Ngôi trường mang tên THCS Đắk Nang, thuộc xã Đắk Som, huyện Đắk Glong, Đắk Nông. Thầy hiệu trưởng Nguyễn Sỹ Vương vốn là một chuyên viên phòng giàu kinh nghiệm về công tác dạy học và quản lý. Quê thầy ở tận Hà Nam, nhưng thầy sớm xa quê vào nam lập nghiệp. Bằng nhãn quan của một người cầm quân, thầy đã sớm kiện toàn các tổ chức theo quy định, phân công nhiệm vụ chuyên môn cho từng giáo viên. Tôi được làm Tổ trưởng Tổ xã hội, nhiệm vụ chính là dạy học và điều hành công việc chung của tổ theo kế hoạch của nhà trường. Buổi bình minh, ban mai, ánh nắng vàng xiên qua từng ngọn đồi chiếu xuống màu ngói đỏ, phía sân trường đàng xa những ánh mắt hiền hòa của các cô cậu học trò nô đùa tung tăng. Hàng năm, nhà trường vẫn tổ chức những hội thi cắm trại, viết báo tường, các trò chơi dân gian như nhảy dây, ném còn, đá bóng, hội thổi cơm. Những cô cậu học trò miền sơn cước với ánh mắt hân hoan, hiền lành và chất phác, những bộ trang phục màu sắc rực rỡ khiến cho không khí trở nên náo nhiệt hơn bao giờ hết.

Gắn bó với ngôi trường này được ba năm, một khoảng

thời gian chưa dài nhưng cũng đủ cho tôi cảm nhận được đời sống của giáo viên, học sinh và nhân dân nơi đây.

Lần thứ ba chuyển trường.

Hồi đó, nhà cách trường đến 30 km, bà xã làm ngành y bên bệnh viện huyện, con còn nhỏ. Đó là nỗi trăn trở lớn nhất của người cha, người chồng, người thầy ngày đêm khắc khoải. Rồi niềm vui đã đến, ngày 19/09/2012, tôi nhận quyết định của Sở chuyển công tác về trường THPT Đắk Glong. Ngôi trường mới nằm ở trung tâm, là nơi quy tụ tập trung học sinh của toàn huyện. Ai đó vẫn thường nói rằng: *“Cuộc đời là những chuyến đi”*. Lỗ Tấn - nhà văn nổi tiếng Trung Quốc cũng từng nói: *“Trên đời này làm gì có đường, người ta đi mãi cũng thành đường thôi”*. Đúng như vậy, chặng đường xa cũng bắt đầu từ dấu chân đầu tiên. Ta phải bước đi để lựa chọn một mục tiêu nào đó cho riêng mình.

Được về công tác với trường phổ thông trung học là niềm mong muốn của rất nhiều thầy cô giáo trẻ trên khắp mọi nẻo đường, muốn cống hiến sức trẻ cho sự nghiệp giáo dục nước nhà, nhất là những nơi vùng sâu, vùng xa. Hơn ai hết, tôi ý thức rất rõ điều đó. Vậy chúng ta đã hình dung ra tôi lo lắng điều gì chưa? Đó chính là nghiệp vụ chuyên môn. Tôi đã xác định được và luôn tự suy nghĩ, căn dặn với lòng mình rằng, chuyển về trường cấp ba phải xác định vị trí như một sinh viên mới ra trường, chấp nhận cọ xát và làm lại từ đầu. Một cuộc đọ sức, đấu tranh bắt đầu diễn ra

TRẦN VINH YÊN

cho người trong cuộc. Phải nói rằng, cái gì bắt đầu cũng muôn vàn khó khăn, thử thách. Vạn sự khởi đầu nan. Câu nói ấy quả thực rất chí lí. Tôi phải tạo dựng mối quan hệ mới, với đồng nghiệp mới, với học sinh mới ở cấp học cao hơn. Một điều cốt yếu nhất là làm quen với kiến thức mới, chương trình mới, phương pháp mới để hòa nhập với sự chuyển mình của thời đại và nhu cầu xã hội.

Buổi đầu tiên về ra mắt trình làng cùng tập thể cán bộ, giáo viên, công nhân viên nhà trường vô cùng hồi hộp. Trong những ánh mắt có cả sự ngập ngừng, thân thiện cởi mở, có người lạ người quen. Tất cả đều chào đón tôi một cách rất nồng nhiệt. Với bản tính của một người từng tôi luyện qua quân ngũ, là giáo viên cấp hai một thời, tôi khá mạnh dạn, pha chút hài hước vui nhộn, không ngần ngại khi cảm ơn sự tiếp nhận của đồng nghiệp mới và kèm theo lời nhờ cậy giúp đỡ để hòa nhập và hoàn thành nhiệm vụ được giao.

Mùa thu lại về, cái se lạnh của khí hậu Tây Nguyên mỗi buổi sớm tinh sương, hay khi màn đêm buông xuống nó như nhắc nhở tôi cố gắng giữ ấm cho bản thân mình.

Mới chuyển về nên tôi được phân công dạy học sinh khối 10, các lớp đầu cấp và luôn nhận được sự “quan tâm đặc biệt” từ Ban giám hiệu, Tổ chuyên môn và các đồng nghiệp mới. Cứ như thế các năm học tiếp theo, tôi được dạy các khối 11, 12. Thời gian thấp thoáng trôi đi, quá khứ

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

lùi lại, ký ức hiện về. Ngày còn dạy cấp hai, tôi chưa một lần làm giáo viên chủ nhiệm. Vì thế đây cũng là thử thách tiếp theo, năm thứ hai công tác, tôi được phân công làm giáo viên chủ nhiệm lớp 10D, học sinh không đồng đều về độ tuổi, dân tộc, tôn giáo và khả năng nhận thức. Thế nhưng bằng tình cảm, tấm lòng, sự nhiệt huyết của một người thầy lần đầu làm chủ nhiệm, tôi đã gây được thiện cảm và ấn tượng từ các em rất nhiều.

Ngoài những giờ giảng trên lớp, tôi cùng các em tham gia các hoạt động ngoại khóa. Nhớ nhất là những buổi băng rừng lội suối tìm nguyên vật liệu để tổ chức cắm trại chào mừng ngày thành lập Đoàn. Chúng tôi cùng nhau ngồi thiết kế, đồ họa cổng trại trên giấy rô ki, trên mặt đất sân trường, những bữa cơm thơm mùi lúa mới kết tinh hương vị đất trời, nắng gió cao nguyên. Các em bây giờ đã tốt nghiệp và trưởng thành, có em tìm đến nơi phồn hoa đô hội lập nghiệp, cũng có em nối nghiệp gia đình bên nương rẫy lưng đèo. Dù thế nào đi nữa trong tim tôi vẫn khắc mãi một màu yêu, tình yêu đối với nghề, tình yêu thương với những thế hệ học trò mới.

Lớp học thân thương nhất trong đời!

Làm nghề giáo đã khó, làm giáo viên chủ nhiệm còn khó hơn. Nếu bạn chưa từng làm chủ nhiệm, người ta ví đó giống như phụ nữ chưa có con, chưa làm tròn thiên chức vậy! Năm đó, thầy Tâm - giáo viên Hóa vừa hoàn thành

TRẦN VINH YÊN

cao học, chuẩn bị hoàn thiện hồ sơ để bổ nhiệm quản lí. Tôi được cử chủ nhiệm thay thế lớp 10A, rồi lên 11A. Đó là lần thứ hai trong nghề giáo, tôi đảm nhiệm công việc vô cùng vinh dự này. Tôi vui mừng nhận nhiệm vụ mới trước bao ánh mắt trầm trồ của mọi người. Tại sao nhỉ? Có người sẽ nghĩ rằng đây là lớp “chọn” chuyên tự nhiên, hạt giống, điểm sáng của trường. Giáo viên xã hội liệu có phù hợp không? Cũng may là năm đó tôi dạy môn Văn lớp này. Vì thế mà khó có sự đối ngòai nào hợp lí hơn. Sao đối ngòai là cách ví von của loài người. Chứ thực tế một ngòai sao luôn có vị trí ổn định của nó, tỏa sáng lấp lánh làm cho bầu trời đêm trở nên lung linh huyền ảo, sinh động hơn bao giờ hết. Một điều khá thú vị là các em lớp này hầu hết là những nam thanh, nữ tú của con em người quen, cán bộ, doanh nghiệp, công ty của huyện nhà.

Cơ duyên, cơ may, cơ hội đến với một ai đó luôn ẩn chứa hai mặt của một vấn đề. Có thể đó là thời điểm vàng để ta phấn đấu, cống hiến cho tỏa sáng, cũng có thể mọi thứ trở nên đảo lộn nếu như mình không có năng lực, kĩ năng làm việc. Con người đôi khi cũng giống ngòai sao trên trời cao, sao sáng thường khiến người ta dễ nhìn thấy nó, nhưng nếu sáng quá thì nó khiến cho mắt ta chói lóa, vô tình làm cho cảm giác bị thay đổi từ yêu thích, phấn khích chuyển sang xa lánh lúc nào không hay. Dù chúng ta không phải là bạn đồng hành của những công thức, phương trình toán học, không phải là chỉ dẫn của phản ứng

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

hóa học, không phải cùng nghiên cứu nguồn điện cơ, điện quang vật lý. Tôi biết, trong lớp có rất nhiều em có niềm đam mê và năng khiếu văn chương. Chính điều này đã làm cho những giờ giảng văn trên lớp trở nên hấp dẫn, cuốn hút hơn bao giờ hết. Niềm vui là thế, niềm hạnh phúc nghề giáo chính là những giây phút này. Chúng ta đều biết rằng, kiến thức là bao la, những điều ta biết là hạt cát, những điều ta chưa biết là cả một sa mang mênh mông bao la. Trước khi trở thành người thầy, người cô để truyền thụ kiến thức đến học trò, tôi cũng như hàng nghìn giáo viên khác đều được đào tạo, trang bị bởi một hệ thống kiến thức kĩ năng cơ bản nhất.

Tôi thành thật với lòng mình! Dạy học là một nghề cao quý, như cố Tổng bí thư Phạm Văn Đồng - người học trò xuất sắc của Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định: *“Nghề dạy học là nghề cao quý nhất trong những nghề cao quý”*. Thế thì, nghề này đòi hỏi những gì? Ngoài kiến thức, phương pháp, người thầy cần phải tự rèn luyện và trang bị cho mình những phẩm chất, năng lực sư phạm tinh luyện nhất, cần phải biết quan tâm, yêu thương học trò những chính con cái của mình vậy! Người thầy phải lấy cả nhân cách của mình để giáo dục học sinh. Đến lớp đâu chỉ việc dạy học hết giờ là xong, trong giờ học cần phải đóng thêm nhiều vai diễn, vừa là thầy, vừa bạn, vừa là nhà tâm lí học, vừa là nhà tư vấn để cùng sẻ chia với học sinh thân yêu. Tôi rất thấm nhuần triết lí này và vận dụng một cách thành

TRẦN VINH YÊN

công. Mỗi buổi sinh hoạt lớp đầu giờ, cuối tuần, tôi thường quan sát xem có em nào vắng học, có em nào mệt mỏi, có ánh mắt nào đờm buồn vì một lí do nào đó chưa rõ ràng.

Như vậy, ý nghĩ cũ, hoài nghi về những ngôi sao kia nay bỗng vút bay khỏi đầu. Những vì sao tinh tú kia đã hiểu được lòng người, hòa hợp tạo nên được sức mạnh của một hành tinh thu nhỏ. Nhiệm vụ của tôi là làm thế nào để phát hiện ra những ngôi sao sáng nhất để làm gương điển hình cho lớp cho trường. Đến hẹn lại lên, cứ vào đầu năm học cấp trên chuyển văn bản về công tác ôn thi, bồi dưỡng học sinh giỏi. Giáo viên trong trường ai cũng nô nức thi đua, lập thành tích chào mừng những ngày lễ lớn. Bằng kinh nghiệm cuộc sống tích hợp từ nhiều năm chinh chiến trường đời, kĩ năng dạy học có được từ nhiều cấp học khác nhau, khả năng phát hiện nhân tố nhân lực, với sự ủng hộ của đồng nghiệp, niềm khao khát về niềm tin chiến thắng của bản thân. Tôi đã âm thầm lặng lẽ tập hợp những em học sinh tiềm năng của các lớp đưa vào thành lập đội tuyển học sinh giỏi môn Ngữ văn. Từ lúc chuyển về trường cấp ba đến nay, tôi đã tìm ra, bồi dưỡng giúp cho nhiều em mang về những tấm huy chương danh giá trong các kỳ thi Olympic và học sinh giỏi môn Ngữ văn cho nhà trường. Những bông hoa thom ngát trên cao nguyên đại ngàn, bông hoa điểm 10 vùng sơn cước gắn liền với tên tuổi thân quen như Kim Chi, Ngọc Tuyết,... Năm cuối cấp thầy vẫn nghĩ chắc rằng mình sẽ tiếp tục chủ nhiệm để làm tròn bổn

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

phận của người cha thứ hai như chúng ta vẫn thường hay gọi. Mặc dù điều đó không xảy ra, khách quan hay chủ quan mình cũng không cần bàn cãi nữa.

Ngày xưa ơi, đã xa rồi tuổi thơ. Thấm thoát đã ba năm trôi qua, tất cả với thầy vẫn còn nguyên vẹn như của ngày hôm qua. Các em bây giờ đã là những chàng sinh viên, những nữ sinh duyên dáng năng động trên khắp các giảng đường. Chúng ta dù không còn cùng nhau đồng hành trên con đường học vấn, nhưng cứ dịp Tết đến, xuân về, các ngày lễ trong năm các em vẫn có tìm về nguồn cội để tri ân người thầy năm xưa như thế là thầy hạnh phúc lắm rồi.

Nhà giáo tập làm báo, làm thơ!

Câu chuyện báo chí, thơ ca, nghiên cứu khoa học và những cuộc thi dành cho giáo viên. Mọi người thử tưởng tượng, nếu chỉ hoàn thành nhiệm vụ dạy học trên lớp, theo vòng quay, ngày qua ngày, tháng năm theo năm tháng cứ lặp lại như thế thì nghề giáo sẽ trở nên nhàm chán. Nhưng không, tôi đã cố gắng để tạo ra sự khác biệt, tìm nguồn vui cho riêng mình.

Có ý kiến cho rằng: *“Nghèo vật chất dễ chữa, nhưng nghèo tâm hồn lại rất khó chữa”*. Nhất là với thời đại ngày nay, khi công nghệ ra đời thay thế con người rất nhiều thứ, chúng ta đang chạy theo một cuộc đua chưa có điểm dừng. Người người, nhà nhà đua cược với thời gian, hối hả với dòng đời, chuyện danh lợi hơn thua, chuyện áo cơm thường nhật,

TRẦN VINH YÊN

chuyện được mất nhân gian. Tôi ngẫm lại, rốt cuộc con người phấn đấu vì điều gì, cái gì là quan trọng nhất với ta, nhiều thứ lắm chứ. Tạo hóa cho ta thân thể, cho ta khối óc, cho ta trái tim, cho ta đôi bàn tay lành lặn. Ta cũng phải đổi lại để xứng đáng với niềm tin yêu, với món quà ý nghĩa một lần và duy nhất trên đời! Sự sống và tình yêu thương! Câu chuyện cuộc sống được dệt nên bởi chính mình. Đó là màu vàng, màu xanh, màu đen hay màu tím là tùy thuộc thái độ và cách nhìn của mỗi người. Bản chất của những mảng màu này vẫn đổi thay theo vòng tròn của bốn mùa: xuân, hạ, thu, đông. Sau cơn mưa trời lại sáng, hết nắng lại mưa, hết đêm lại ngày, hết bóng tối sẽ là ánh sáng. Tôi biết vậy nên đã tận dụng thời gian rảnh rỗi tranh thủ viết đôi bài báo nhỏ, nghị luận về những tấm gương sáng trong học tập, những cá nhân xuất sắc vượt qua nghịch cảnh để biến ước mơ thành hiện thực, một vài vần thơ vụng về ca ngợi quê hương, con người, đất nước thân thương. Những ấn phẩm này đều được đăng trên các Tập san, Tạp chí có uy tín trên toàn tỉnh, trở thành món quà nhỏ trên tay, đồng nhuận bút ít ỏi nhưng niềm vui đủ lớn. Hơn thế nữa, tôi còn tham gia viết các Sáng kiến về lĩnh vực chuyên môn, về công tác chủ nhiệm, tập làm quen với bài báo khoa học để phục vụ cho quá trình trau dồi chuyên môn, việc tự học để nâng cao nghiệp vụ. Nó cũng là cơ sở để căn cứ xét “*chiến sĩ thi đua cơ sở*” hàng năm. Dĩ nhiên là những công trình, ý tưởng nhỏ này đều được các hội đồng cấp trên công nhận.

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

Dấu ấn nhớ nhất là năm tôi đăng ký dự thi giáo viên chủ nhiệm lớp giỏi cấp tỉnh lần thứ I do Sở tổ chức năm 2016. Sau ba ngày dự thi các bài lý thuyết và thực hành kỹ năng xử lý các tình huống sư phạm, tôi cầm trên tay giấy chứng nhận mà lòng mừng như đứa trẻ thơ đói lòng gặp sữa mẹ.

Tôi băng khuâng nhiều cung bậc tâm trạng, cảm xúc đan xen! “*Khi đến một môi trường mới, ta hãy cố gắng để hòa nhập, tập trung cao độ vào công việc, phải có mắt nhìn đời một tý, đừng để ý những thứ vụn vặt nó sẽ làm mất thời gian của bạn*”. “*Hãy nâng niu, trân quý, đón nhận cả mọi điều đến với mình, đừng cố gắng làm hài lòng ai đó nếu họ không xứng đáng là bạn của bạn*”.

Năm 2017

6

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH

Tình yêu là đề tài muôn thuở của thơ ca. Cho đến nay nhân loại đã tốn rất nhiều giấy mực những vẫn chưa tìm ra một định nghĩa duy nhất về tình yêu. Tình yêu không phải là những lời thề non hẹn biển, chỉ đơn giản là cùng nhau bình yên qua ngày. Xuân Diệu - nhà thơ mới nhất của Thơ mới, nhà thơ của tình yêu, tuổi trẻ và mùa xuân cũng đã từng nhiều lần thốt lên: *“Yêu là chết trong lòng một ít...”*,

*“Đố ai định nghĩa được tình yêu
Có nghĩa gì đâu một buổi chiều
Nó chiếm hồn ta bằng nắng nhạt
Bằng mây nhè nhẹ gió hiu hiu”.*

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

Đến nay, nhân loại đã bước vào một thời kì bùng nổ của công nghệ và kết nối toàn cầu, tình yêu cũng nằm trong vòng xoáy đó. Nó không còn là những buổi hẹn hò lãng mạn, kín đáo như thời xưa nữa. Thay vào đó là tình yêu internet, tình yêu Zalo, tình yêu Facebook, tình yêu Email.

Ngày mới vào đơn vị đầu tiên, tôi có gặp vài người nhưng không hiểu cái duyên chưa đến hay mình chưa có duyên?

Tình yêu của tôi là tình yêu không hẹn trước, gặp gỡ rồi đính ước. Hồi còn ở trường tiểu học, cứ cuối tuần dọc theo con đường quen thuộc trở về nhà sau những ngày đi công tác xa. Có lần má bảo, tuần sau về có *“môi”* con à! Mình cứ thật người chưa nghĩ ra ý gì? Có mỗi lá làm ăn chẳng! Ngày ấy bà nội ở cùng anh chị Hai gần nhà chị Mai - nhân viên bệnh viện. Mỗi ngày bà cháu thường hay qua lại tâm sự chuyện đời sống gia đình. Tính mẹ thật lòng và hay cười mở, kể và với người lạ! Bà vào miền nam sống cũng đã khá lâu nhưng bản chất vẫn còn nguyên vẹn miền trung. Các bạn biết rồi đấy, người mẹ nào cũng hướng về đứa con của mình như ánh nắng mặt trời chiếu rọi xuống trái đất vậy. Dù con có làm gì ở đâu, thành đạt trường thành đến mấy thì dưới mắt mẹ bạn vẫn là đứa trẻ mà thôi. Thế rồi, không biết từ khi nào mẹ đặt vấn đề với chị Mai: Bên bệnh viện có cô nào chưa lập gia đình không. Nói đến đây tôi ngại lắm, khó nói quá đi. Một hôm, mẹ gọi về nói chuyện, mẹ đã tìm được người cho con. Bà làm cách nào mà xin được cả số

máy, đưa cho tôi và nói: Việc còn lại là nhiệm vụ của ung! Tôi cũng vâng lời nghe theo mẹ dặn. Tôi chọn một không gian yên tĩnh, lấy hết can đảm để đàm thoại với người bạn đời tương lai. Cuộc hẹn táo bạo nhất, ngắn gọn nhất trong đời đã diễn ra một cách nhanh chóng. Một buổi chiều đông trên đất Đắk Nông thật êm ả và dịu nhẹ. Tôi và Ly gặp nhau trong ánh mắt lạ lẫm, nhìn nhau cười chỉ nói được đôi câu. Anh muốn lấy vợ ngành Y. Em có thể giúp anh được không? Trong quán nhỏ, hai li cà phê sữa đang bay màu, phảng phất một hương vị đậm đà, hương của núi rừng đất trời biên giới. Kết thúc cuộc trò chuyện, Ly bảo ngày mai em về quê đón Tết cùng gia đình. Hai người cùng nhau chuyên chở hành lý, đồ đạc chuẩn bị đón chuyến xe nghỉ ngơi về sum vầy cùng gia đình. Ly đón xe về, tôi ở lại đợi chờ, ngóng trông.

Chuyện kể rằng, ngày xưa bố nói nếu sau này có công ăn việc làm, đến tuổi lập gia đình thì lấy một cô vợ ngành Y để lúc ốm đau có người cứu chữa, chăm sóc. Tôi nói, bố an tâm, mọi chuyện tùy duyên. Một lần không may, bố ốm nặng phải lên viện điều trị. Lúc bấy giờ bệnh viện còn mượn cơ sở trạm y tế xã, nằm cạnh Hồ Tây Quảng Khê. Mặt nước phẳng lặng, sóng nhẹ lăn tăn. Đưa bố nhập viện, tôi vẫn lặng thầm cầu cho bố tai qua nạn khỏi, chứ ở cái nơi xa xôi này nhớ ốm nặng quá phải đi lên tuyến trên thì vất vả. Tôi vẫn thường xuyên ra vào túc trực, chăm sóc bố và hỗ trợ khi có yêu cầu của bác sĩ. Tôi nhớ lại, hình như

hôm đó có cô nào giống em lắm. Đúng là em đó. Ly cười khẽ có lẽ là vậy! Người có khuôn mặt tròn, đôi mắt trong, làn da hơi sạm vì trực đêm nhiều, cái nhìn xa xăm có phần hơi nghiêm và bình thản của nghề Y. May quá, bệnh bố nhẹ nên được ra viện sớm.

Thời gian vui xuân, chúng tôi vẫn giữ liên lạc, gọi điện trò chuyện không giới hạn. Thông qua đó, hai bên gia đình cũng gặp gỡ rồi thống nhất bàn chuyện gia thất. Nhớ lại thời xưa, chuyện tình yêu nam nữ, hạnh phúc lứa đôi đều được tạo nên bởi sự sắp đặt của gia đình. Bởi vậy có câu: *“Cha mẹ đặt đâu con ngồi đó”*, có lấy nhau cũng phải: *“Môn đăng hộ đối”*. Dù khát khe là thế nhưng ông bà ta xưa vẫn sống trăm năm hạnh phúc, bạc đầu nghĩa phu thê, con đàn cháu đống. Ngày nay đã khác nhiều rồi, nam nữ tự do tìm hiểu yêu nhau, cơ chế xã hội thông thoáng, quan niệm sống cũng thay đổi. Tôi cảm nhận, có khi như vậy mà hạnh phúc trở nên mong manh, nếu như bạn không trưởng thành.

Thế rồi, sau ngày trở lại chúng tôi tổ chức đám cưới. Tiếng hát ngân lên: *“Đám cưới về trên làng quê, đám cưới về thành đô, cô dâu đôi má hồng...”*. Với tôi đây là niềm hạnh phúc lớn nhất, là bước ngoặt cuộc đời. Sau này về thăm quê, ông ngoại kể: Hồi xưa bố mẹ gặp nhau trên một chuyến tàu tại ga Yên Lý ở Diên Châu là tên các con đó! Huyện của ông bà lại mang tên Yên Thành. Yên bình và thành công đó đúng không con! Cảm ơn đấng sinh thành - những người đã mang lại cuộc sống cho ngày hôm nay.

Cuộc sống đòi thường tuy còn nhiều gian truân, nhiều dự định cho tương lai phía trước. Để có được mái ấm như ngày hôm nay, tôi đã phải trải qua nhiều lần chuyển đổi nơi ở. Mỗi lần dời đi là mỗi lần cảm nhận về sự đổi thay. Cuộc đời luôn đổi thay và con người cũng cần thay đổi, thay đổi cách nhìn nhận, thay đổi quan niệm, suy nghĩ, thái độ và hành động. Tình yêu đơm hoa kết trái, với với hai cái tên có chữ cái đầu trong từ “hạnh phúc”.

Hạnh phúc thật có thể là một điều gì đó giản dị, hạnh phúc đích thực là một hành trình dài, có thể là một hành trình được lập trình từ bao đời trước, có thể là dòng đời xuôi ngược trau chuốt cho mình thành thân. Để đi được trên hành trình đó đòi hỏi chúng ta cần phải có đủ sức mạnh và niềm tin. Và quan trọng hơn bao giờ hết là phải biết giữ gìn và bảo vệ hạnh phúc cho chính mình. Cảm ơn miền đất Tây Nguyên đã giúp cho cuộc đời có được những hành trình xanh!

7

THIỆN TÂM Ở TẠI LÒNG TA

Tại thi hào Nguyễn Du trong kiệt tác *Truyện Kiều* có câu:
“Thiện căn ở tại lòng ta

Chữ tâm kia mới bằng ba chữ tài” [3251, 3252, 215]

Hai câu thơ nằm trong đoạn cuối của một thi phẩm đạt đến đỉnh cao của thi pháp thơ ca trung đại Việt Nam. Nó ngắn gọn súc tích như đúc kết lại tâm hồn, tư tưởng, tình cảm, tấm lòng, trí tuệ của nhà thơ chủ nghĩa nhân đạo sâu sắc. Một trong những dòng thơ kết thúc tác phẩm nhưng để lại cho hậu thế một lời nhắn nhủ, một thông điệp có ý nghĩa vô cùng nhân văn, nhân bản làm rung động bao thế hệ bạn đọc.

Nhiều khi, tôi tự vấn lòng mình. Ta sinh ra để làm gì? Ta là gì trong kiếp nhân sinh luân hồi, vô thường vô tận này. Ta phải làm một việc gì đó dù là nhỏ nhất, miễn sao có ích cho bản thân, gia đình và xã hội là được. Thời đại ngày nay, trên nhiều phương tiện truyền thông người ta dễ dàng bắt gặp hàng ngàn câu chuyện về người tốt việc tốt. Hàng ngày hàng giờ nhiều người ẩn mình mưu sinh, cuộc sống còn thiếu thốn họ vẫn trở thành những nhân vật làm việc thiện điển hình. Những cá nhân tổ chức lặng thầm làm việc thiện nguyện, từ thiện, cũng có người được lên sóng trước công chúng. Ở đâu đó vài hộp cơm nghĩa tình phát cho bệnh nhân nghèo, những người neo đơn yếu thế, những suất ăn miễn phí cho thí sinh vào mùa thi, vài bộ áo quần ấm lòng người cho kẻ nhận, lớn hơn là hiến máu cứu người, hiến đất làm đường xây nhà, xây cơ quan trụ sở công cộng. Đặc biệt là những doanh nhân, doanh nghiệp, công ty, tập đoàn họ đã ủng hộ hàng trăm triệu đồng để ủng hộ cứu trợ giúp đỡ những mảnh đời éo le, những chuyến bay tỷ đồng đưa bà con Việt kiều về nước trong mùa dịch bệnh. Gần đây trên truyền hình có nhiều chương trình rất ý nghĩa như trái tim cho em, cặp lá yêu thương, như chưa hề có cuộc chia ly, nghĩa tình đồng đội, rung chuông vàng...

Bằng tấm lòng của người con xa quê, lập nghiệp trên đất khác quê người, tấm lòng thành của một nhà giáo vùng xa tôi nhận thức rất rõ về những nghĩa cử cao đẹp làm cho cuộc sống trở nên tươi sáng hơn.

Bác tài lộ đường!

Bố mẹ tôi rời xứ sở thân thương vào nam theo con là ăn đến nay cũng đã hơn 10 năm. Vào những ngày cuối tuần tôi vẫn thường tranh thủ chạy xe dọc theo đường Thủy điện Đồng Nai 3 để thăm hỏi đồng viên các đồng sinh thành. Vào một ngày khi hoàng hôn buông xuống, phía tây chân trời áng mây đỏ rực như lửa bao phủ cả đôi bờ phê hiện rõ một màu trắng của hoa hòa lẫn màu mặt trời, phía dưới chân núi những ao hồ thừa thớt được nhuộm một màu nâu sẫm. Khung cảnh tươi đẹp lãng mạn tựa như một bức tranh thủy mặc. Trên nền trời đỏ bắt đầu xuất hiện những đám mây đen kịt, ùn ùn theo gió che lấp ánh mặt trời. Con mưa bất chợt ào ào đổ xuống như thác đổ. Đi đến đầu đỉnh dốc, tôi chợt thấy cây cối ngã xuống đường như kiêu có ai đó đang ra hiệu cần giúp đỡ. Mưa vẫn nặng hạt làm cho tầm nhìn bị hạn chế. Nước hai bên đường cuồn cuộn chảy xiết cuốn theo bao nhiêu rác rưởi, lá cây đang nổi đuôi nhau vội vã trôi tuột theo dòng nước. Linh cảm mách bảo với tôi, có ai đó hỏng xe nên dừng lại chờ người qua đường hỗ trợ. Đến gần hơn trước ánh sáng đèn pha, tôi phát hiện một chiếc xe tải nhỏ đang đỗ ngay đỉnh dốc. Bác tài xế vừa khua tay vừa gọi vọng trong mưa bên kính lái. Tôi dừng lại hỏi han. Anh Tài nhanh nhẩu đáp: Chào anh, làm ơn làm phước giúp em với! Anh ta nói tiếp: Em chờ chờ từ Đắc Lắc qua Bảo Lộc để đám cưới đưa em trai, không may đến đây xe hỏng lốp. Xe dừng từ chập

tối, em đã vẫy gọi rất nhiều người nhưng không ai dừng lại. May có anh, làm phiền anh tìm giúp chỗ nào vá lốp để kịp trưa mai làm đám cưới cho em. Tôi đáp, được rồi, anh cứ yên tâm. Tiến lại gần hơn, tôi ngược lên cabin nhìn thấy đông người bên trong. Hỏi ra mới biết đó là bà nội và vợ con của bác tài. Trời tối sẫm, mưa càng ngày càng nặng hạt hơn. Giữa đèo dốc đồi núi, đêm hôm thế này mình phải làm thế nào để giúp người ta bây giờ. Tôi bắt đầu hình dung lại, ở đây có bao nhiêu tiệm làm lốp ô tô. Biết mình đã lỡ hẹn với bố mẹ, tôi vẫn sẵn sàng lấy xe gắn máy đi đến gara. Trời về đêm khuya dần, đến nơi tôi trình bày lý do và thuyết phục được người chủ tiệm khá khó tính. Băng trong mưa gió tầm tã, tôi chở người thợ chạy thẳng vào sửa xe. Khi sửa xong, lúc này đêm đã khuya, cơn mưa nhạt dần cộng với âm thanh rộn ngọc của sấm sét, những tia lửa như xé toang cả màn đêm u ám xám xịt. Tôi khuyên bác tài: Thôi giờ khuya rồi, mời anh và gia đình ghé nhà em nghỉ ngơi, sáng mai đi sớm còn kịp. Vì đoạn đường tiếp theo toàn là đèo dốc quanh co nối tiếp nhau nguy hiểm. Thế là cả gia đình đồng ý quay xe lại nhà tôi ăn bữa cơm đạm bạc, ngủ tạm qua đêm. Chuyện trò rôm rả từ đó đến khuya. Sáng hôm sau, mọi người gọi nhau thức dậy sớm để tiếp tục quãng đường còn lại. Bác tài cảm ơn tôi ríu rít, cho số điện thoại, địa chỉ để liên lạc, nếu có dịp đến nhà chơi thăm hỏi. Chúc cả nhà thượng lộ bình an, hẹn ngày tái ngộ.

Vé số thần tài!

Nhiều người cho rằng chỉ có người nghèo mới mua vé số. Thực tế điều này không hoàn toàn đúng. Bạn đã mua vé số bao giờ chưa? Bạn mua vé số để làm gì? Có nhiều câu hỏi đặt ra cho vấn đề tương như một trò chơi đò đen này. Thực ra phía sau những tấm vé, phía sau những dãy số vô hồn lại ẩn chứa nhiều điều khiến chúng ta phải suy ngẫm.

Ở đâu đó, trên các nẻo đường, nơi quán ăn, ở bến xe... ta không khó để gặp nhiều người đang lui thủi ngày đêm lang thang khắp phố phường mời chào khách mua cho mình vài tờ vé. Những con người này đến từ nhiều nơi khác nhau, nhiều cảnh ngộ, nhiều mảnh đời khác nhau, người lành lặn, kẻ tật nguyền, khiếm khuyết. Có lần đi ngang qua phố thị hoa vàng - thành phố trẻ nhất nước, tôi thấy một cụ ông tuổi đã ngoài 70 râu tóc bạc phơ, chân tay run rẩy, chống gậy đội nón lá, cặp kính sáng xộc xệch vẫn ngồi bên vỉa hè không quản nắng mưa. Cụ chờ đợi từ ban mai đến xế chiều chỉ mong muốn một điều thật giản dị là bán hết vé cho đại lý. Tôi đã chứng kiến hình ảnh này nhiều lần. Người mua thì ít, người bán lại nhiều. Một số vị khách đã phớt lờ từ chối bằng ánh mắt có phần xa lánh, dị nghị. Mỗi lần như thế, tôi luôn tự nhủ lòng mình, mỗi người đều có hoàn cảnh riêng, mọi hoạt động công việc đang diễn ra đều vì mục đích của cuộc sống. Mình cũng như bao người cần phải tự lao động bươn chải để lo cho bản thân, làm người ai cũng có lòng trắc ẩn. Nếu ta không

TRẦN VINH YÊN

có gì giúp đỡ thì chi ra vài chục ngàn mua ủng hộ họ. Khẩu hiệu in trên tờ vé là ích nước lợi nhà. Trước ơn sau ích! Hơn thế nữa tôi nghĩ mua vé số cũng là một hình thức làm từ thiện, một hình thức tiết kiệm vì lợi ích chung. Người bán được có đồng lời ít ỏi kiếm kế sinh nhai, công ty có thêm tiền thuế, nhân viên có thêm thu nhập, người mua đóng góp phúc lợi xã hội. Trong tờ vé số có chứa công sức của bao người.

Mùa xuân Mậu Tuất 2018, tại một thị trấn nhỏ, tôi nhận được cuộc gọi từ đồng nghiệp mời đi giao lưu gặp mặt đầu năm. Anh em đang hàn huyên tán gẫu chuyện gia đình, chuyện công việc. Một người đàn ông thân hình gầy guộc, cặp mắt hần sâu in bóng thời gian, vàng trán đã nhăn nheo bước vào quán nhậu. Tôi và mọi người vui vẻ nhìn, chào ông Bôn! Chúc mừng năm mới phát tài chú nhé! Ông cảm ơn, khẽ nói đầu xuân các cháu mua ủng hộ chú lấy hên, lấy lộc nhé. Cả bàn ăn tám người không ai lên tiếng. Tôi lấy ví ra, đưa cháu mua cho. Tôi cầm trên tay một tập vé có đến hàng trăm tờ gồm nhiều đài khác nhau. Sau một lúc chọn lựa, tôi lấy hai tờ có dãy số ***579 của công ty xổ số Tiền Giang. Người bán vé lặng lẽ ra về. Cuộc nhậu của chúng tôi cũng kết thúc. Ngày hôm sau, thật bất ngờ, điều kì diệu đã đến, dãy số mình mua trúng giải nhất.

Đầu xuân có “lộc” là thật. Thực ra thì số tiền trên là kết quả mình tiết kiệm tích lũy từ mười năm qua để ủng hộ cho người bán vé. Điều đáng nói ở đây là sự trùng hợp đến

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

lạ thường. Dân sành vé cho rằng số 79 là con số tượng trưng cho thần tài lớn. Sau đó ít ngày thầy Lý đồng nghiệp tặng cái sim Vinaphone có số đuôi 579, tôi mua một cái iPhone cũ để làm kỉ niệm cũng có số seri IC-579. Khi bật máy khởi động, màn hình hiển thị tên chủ phần mềm cài đặt là Phú Nguyên. Con trai tôi là Phú, con thầy Lý là Nguyên. Ở nhà tôi có trồng cây cảnh mang tên phát tài - tên khoa học là thiết mộc lan. Năm đó, tôi kiêng cây vào nhà để đón Tết cho phát tài. Một chiêm nghiệm thú vị, mang tính cảm nhận có phần chủ quan. Điều đọng lại chính là sự san sẻ một phần bé nhỏ để có thể tạo nên niềm vui lớn.

Như những gì đã diễn ra, mùa này khi toàn xã hội đang cách ly để phòng chống dịch bệnh, hàng ngàn người bán vé số thất nghiệp. Họ phải cần đến sự trợ cấp theo chủ trương. Tôi ngẫm lại mình cũng đỡ chạnh lòng vì đã có góp phần nhỏ trong đó.

Sống đẹp mỗi ngày!

Nhà thơ Tố Hữu từng viết:

“Ôi! Sống đẹp là thế nào hỡi bạn?...”

Sống là cho đâu chỉ nhận riêng mình...”

Có muôn vàn câu chuyện, có muôn vàn cách để ta làm việc tử tế. Mỗi người, mỗi nghề, mỗi ngành, ở bất kì nơi đâu chúng ta đều có thể làm được tùy theo tâm của mình. Đối với nghề giáo, nghề uơm mầm trí tuệ, nghề gieo nhân

đức cho đời xưa nay. Mỗi ngày đến trường là một ngày vui, trường là nhà, đơn vị là quê hương. Trong ngôi nhà nhỏ ấy, có đến hàng trăm đứa con không phải mình sinh ra nuôi dưỡng. Nhưng đó là những đứa con tinh thần, là chủ nhân tương lai của đất nước. Có hôm, tôi bắt gặp một cô học trò mới chuyển trường từ nơi khác đến. Bố mẹ em đã li dị nhau từ lúc em còn bé, Phương ở với bà nội. Nay bà già yếu, Phương phải chuyển đến nhà bà con gần trường cho tiện đường đi học. Do thiếu hồ sơ nên em phải viết đơn xin học tạm, đợi có đủ giấy tờ em mới được học tiếp. Đến hết thời gian quy định, em đã tìm tôi hỏi nhờ tư vấn. Tôi động lòng thương, hướng dẫn Phương tìm lại và hoàn thiện các loại giấy tờ cần thiết giúp cô học trò nhỏ tiếp tục được đến trường. Người học trò neo đơn ấy nay đã trưởng thành!

Ngoài những mẫu chuyện trên, ta có thể giúp đỡ người đi đường hỏng xe hết xăng, đồng nghiệp gặp nạn, ngày lương nghĩa tình, một vài tin nhắn chia sẻ. Hành động nhỏ lợi ích lớn.

Khi ta cho đi sẽ được nhận lại, nhưng đừng bao giờ chờ đợi sự đền đáp, chính cuộc đời sẽ trả lời cho bạn. *Lòng tốt là thứ ngôn ngữ mà người điếc có thể nghe và người mù có thể thấy.* (Kindness is the language which the deaf can hear and the blind can see) - Mark Twain.

8

BAN MÊ NGÀY TRỞ VỀ

Hồi còn nhỏ ở quê, tôi tình cờ gặp một người quen có am hiểu về tướng số, tử vi, về tướng mạo con người. Thầy nói: *“Con phải đi xa lập nghiệp mới nên, chỗ học chưa phải là điểm dừng chân khởi nghiệp, tướng con sau này sẽ làm thầy giáo”*.

Quả nhiên là như vậy, nơi tôi sống ngày nay là một tỉnh thuộc Tây Nguyên. Dọc theo cung đường quen thuộc, vượt đòng Sêrêpôk qua cầu 14 là đất của những chú voi con Bản Đôn. Nơi đây có thành phố Buôn Ma Thuột, có người vẫn quen gọi là Ban Mê Thuột, thủ phủ cà phê, quê hương của hoa hậu hoàn vũ H'Hen Niê.

TRẦN VINH YÊN

Chúng ta đến với miền đất nào đó trên dải đất hình chữ S hay một miền đất nào đó trên hành tinh này đều có một lí do nhất định. Tôi đến Ban Mê để tham gia một lớp học bồi dưỡng nâng cao chuyên môn nghiệp vụ do trường Đại học sư phạm Huế liên kết với trường Đại học Buôn Ma Thuột đào tạo. Vào một ngày xuân, không khí trong lành mát mẻ, trên con đường mang tên Người còn thơm mùi nhựa mới, một màu xanh đen bóng loáng, khúc xạ ánh mặt trời long lanh. Hai bên là bạt ngàn cây cối non tươi, những đôi thông lọt thỏm dưới chân dốc đứng đưa vi vu trong gió, vườn cà phê mượt mà hoa trắng tỏa ngát hương đưa, đàn bướm trắng bay lượn đu mình trên nhụy vàng, chú ong cần mẫn đong đưa đua nhau tìm mật ngọt. Dòng người hối hả ngược xuôi, đoàn xe to nhỏ đủ màu sắc đỏ, xanh, tím, vàng nối đuôi nhau trải dài như chú rồng uốn lượn vươn mình đưa đất nước đi lên.

Đến Ban Mê, tôi như được trở lại thời sinh viên, cùng bạn bè cắp sách lên giảng đường tìm kiếm nguồn tri thức mới. Ngôi trường đồ sộ, sừng sững hiện hình trong một khu vườn cây um tùm tốt tươi, đứng phía cổng ngắm nhìn dòng chữ màu vàng ánh, ngược nhìn xa thấy lô gô BMTU màu đỏ trên tầng thượng. Phía trong khuôn viên, các phòng ốc được trang bị đầy đủ các tiện nghi, thiết bị hiện đại bậc nhất khu vực, cán bộ nhân viên thân thiện nhiệt tình. Tôi thấy mình như trẻ lại, lòng băng khuâng, cảm xúc dâng trào. Như một lẽ tự nhiên, cảm giác đưa ta về với

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

những vắn vãng vọng trong bài thơ “Tiếng hát con tàu” của Chế Lan Viên:

“... Nhớ bản sương giăng, nhớ đèo mây phủ

Nơi nào qua lòng lại chẳng yêu thương?

Khi ta ở, chỉ là nơi đất ở

Khi ta đi, đất đã hóa tâm hồn!...”

Về Ban Mê, tôi được gặp gỡ thầy cô giáo mới, bạn học mới, kiến thức mới. Hơn thế nữa, tại đây tôi có dịp tiếp cận phương pháp dạy học học mới - thứ rất thiết thực trong xu hướng dạy học hiện nay, được hiểu biết thêm về tri thức phong phú đa dạng của loài người từ cổ chí kim, từ đông sang tây. Thời gian tham gia học chưa nhiều nhưng những người truyền lửa đến từ Đại học sư phạm Huế - ngôi trường nổi tiếng về uy tín và chất lượng đào tạo của hệ thống các trường trong khu vực và cả nước. Ngôi trường này có đội ngũ giảng viên ưu tú, họ đã để lại ấn tượng sâu đậm trong tôi. Thầy Sơn Triết học nghiêm nghị, trình bày khoa học rõ ràng. Thầy Thuấn đến từ xứ Thanh, phụ trách môn Lý thuyết liên văn bản, giọng giảng nhẹ nhàng sâu lắng, truyền cảm, kiến thức uyên thâm, giờ học nào cũng mang lại niềm cảm xúc riêng, nụ cười thân mật sáng khoái. Cô Ngân môn Văn hóa với văn học Việt Nam giọng điệu rất Huế trữ tình nên thơ. Cô Ngọc phụ trách môn Phát triển năng lực văn học cho học sinh. Dù chưa gặp trực tiếp nhưng qua những bài giảng online cũng đủ giúp tôi cảm

TRẦN VINH YÊN

nhận về người cô thẳng thắn chân thành, hết mình vì học viên và công việc. Cô Nga môn phát triển năng lực ngôn ngữ cho học sinh phổ thông, phong cách tự tin trẻ trung năng động. Cô Tịnh Thy giúp tôi hiểu biết thêm về phê bình sinh thái - một bộ môn khá mới mẻ ở Việt Nam. Thầy Bửu Nam - một cây đa cổ thụ về văn học phương Tây. Những bài giảng của thầy đã cho tôi trải nghiệm về nguồn gốc, văn hóa và các trường phái văn học châu Âu.

Nhớ trường, nhớ lớp, nhớ bảng đen cửa sổ, nhớ chỗ ngồi thân quen. Lớp học của tôi gồm những người đến từ nhiều tỉnh thành khu vực Tây Nguyên và miền nam. Lớp tôi gồm mười người, chúng tôi vẫn gọi vui là “mười anh hùng văn chương”. Người trẻ nhất là sinh viên mới tốt nghiệp, người già nhất làm quản lý hàng chục năm. Tất cả đến đây đều mang một mục đích là học tập nâng cao trình độ chuyên môn, mở rộng tầm hiểu biết, giao lưu học hỏi cùng nhau tiến bộ. Thú vị hơn là chúng tôi còn được hiểu biết thêm về văn hóa vùng miền, về các địa danh lịch sử, các đặc sản thơm ngon. Anh Tám, anh Bé cho ta biết về Tháp Chăm Ninh Thuận, các lễ hội của người Chăm, người Raglai. Thảo Nguyên kể về núi Bà Đen, văn hóa tôn giáo chùa chiền. Hồng Nhung duyên dáng, phúc hậu, thủ khoa đầu vào. Ngọc Dung hiền hậu, đoan trang. Lan Phương công chúa Ban Mê trẻ nhất lớp. Thanh Nga pha chút trầm tư. Thanh Trần hướng dẫn viên du lịch về cà phê điểm hẹn, vườn hoa hướng dương. Lớp trưởng Thành Tâm năng nổ

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

nhật tình, giới thiệu ẩm thực cơm niêu, các loại rượu ngon lên men tự nhiên đậm đà hương vị cao nguyên.

Ngày nào cũng thế, kết thúc một môn học, tôi cùng bạn có dịp dạo quanh những góc phố thân quen, những con đường sạch bóng, bằng phẳng thẳng tắp, cây cối sum sê tỏa bóng mát cho du khách thập phương. Trở về Ban Mê thật ấn tượng!

Ban Mê sẽ là miền đất hứa là điểm tựa cho mọi người đến từ muôn nơi sinh sống lập nghiệp, dựng vợ gả chồng, sinh con đẻ cái, bảo vệ vững chắc lãnh thổ, chủ quyền thiêng liêng của Tổ quốc Việt Nam thân yêu!

Năm 2019

HOA DÃ QUỲ

Thị vào nam khi tuổi đời còn rất trẻ. Thuở ấy bạn bè cùng trang lứa rủ nhau bỏ học về nhà phụ giúp gia đình. Chuyện nghỉ học sớm ở quê ngày xưa như một phong trào bình thường và tất yếu. Xu thế chung của xã hội là thế. Cái khó nó bó cái khôn. Vùng đất cằn khô sỏi đá, mùa hè thì nắng cháy lưng, mùa đông lạnh giá tê tái thấu xương, đồng ruộng uốn cong theo sườn núi. Khi mưa lũ kéo nhau về cả bản làng bị bao vây như một ốc đảo nhỏ. Nhà nào cũng canh tác thuần nông. Sáng chần trâu, chiều đốn củi, thỉnh thoảng đi tìm kiếm một vài mặt hàng về làm đồ thủ công mỹ nghệ như mây, tre, vọt từ núi đồi vùng trung du. Nếu không tự thoát ly, không học hành, không nghề nghiệp thì chả mấy chốc mà lấy chồng, sinh con đẻ cái.

Chị quyết định rời xa miền quê yêu dấu để tìm cho mình một hướng đi riêng. Hồi đó vào miền nam và Tây Nguyên là cả một đề nan giải. Xưa nay những người ở các vùng quê khác của đất nước vẫn nghĩ vào đó như vào bản voi. Năm đó, tôi còn học lớp 4 nhưng bằng cảm quan nên vẫn còn nhớ như in. Lúc ở nhà chị vào rừng hái măng. Về đến nhà mặt mũi lem luốc, đầu tóc bù xù đầy rác rừng. Có lẽ khi đến vùng đất nào đó cũng là một cơ duyên, một sự lựa chọn đây quyết tâm. Cuộc sống ban đầu nơi một nơi mới bao giờ cũng gặp khó khăn. Chị đã cùng những người đồng hương đi làm công nhân cho xưởng đũa lồ ô, phụ giúp gia đình cho bà con thân thuộc, tự nuôi sống bản thân khi thiếu vắng bàn tay chăm sóc của bố mẹ. Tình yêu đến, chị gặp anh là người cùng quê Hương Sơn. Ông trời cũng khéo tay gán ghép, anh thanh mảnh, có chút phong trần, sành điệu và dẻo miệng. Chị âm thầm lặng lẽ buôn bán món hàng rong giữa dòng đời xuôi ngược. Anh chị yêu nhau bằng tình yêu chân thành, mộc mạc. Thời ấy anh là chủ thầu xây dựng một vài công trình nhỏ, tay nghề cao nên cuộc sống ổn định. Căn nhà mộng ước đầu tiên lợp bằng giấy dầu chống thấm. Đến nay đã được làm lại và đổi hướng ba lần. Có lẽ lần thứ ba hợp phong thủy hơn nên mọi thứ mới mẻ, khang trang và thịnh vượng hơn xưa nhiều. Người Á Đông quan niệm về người phụ nữ: “*Tam tông tứ đức; công dung ngôn hạnh*”. Xã hội luôn luôn thay đổi, có những quan niệm xưa cũ tuy có thể không còn hợp

TRẦN VINH YÊN

thời. Nhưng khi rọi chiếu lại, đúc kết lại thì cha ông mình nói vẫn đúng. Đó là giá trị đích thực của cuộc sống, của văn hóa ngàn năm. Phụ nữ như phong thủy trong gia đình, là người giữ “lửa” sưởi ấm cho hạnh phúc trăm năm. Phong thủy mà tốt thì thuận buồn xuôi gió. Đây cũng là cách mà người ta thường lấy tiêu chí để phân biệt phụ nữ và đàn bà khác nhau như thế nào? Khi vật chất đầy đủ, có khi hoạn nạn khó khăn, khi sóng gió ập đến lúc nào không hay. Dòng đời cứ chảy, mọi thứ như hồi hải bệ bộn, chị vẫn giữ nét tính cách của người phụ nữ Việt Nam: “Đảm đang, phúc hậu, thương yêu chồng con hết mực”. Mỗi lần gặp nhau tâm sự, chị vẫn bảo: “Dù mình có thiếu thốn đến đâu nhưng với con thì phải đầu tư đúng mức, đầy đủ”. Những người hàng xóm phố phường đủ ngành nghề, quyền chức và giàu có. Cứ mỗi dịp Tết đến xuân về họ vẫn chọn gia đình chị là điểm hẹn tất niên ấm cúng. Có người tặng quà, biếu bia, ngay cả chùm khóa đất tiền cũng chọn chị để gửi gắm.

Chị như một đóa dã quỳ vẫn mạnh mẽ, tự tin, thủy chung vươn mình tìm ánh sáng. Thấm thoát năm mươi tuổi đầu, gần ba mươi năm xa quê. Đến nay chị đã nuôi các con khôn lớn trưởng thành, cháu đầu sinh viên kinh tế năm thứ tư, bé thứ hai là học sinh giỏi mười năm liền, cậu út Hậu cũng đã bắt đầu cấp hai.

Tôi đã đi qua khá nhiều nơi trên đất nước thân thương này nhưng để tìm thấy người phụ nữ chịu thương, chịu khó, ai cũng động lòng thương yêu và nể trọng như chị thì

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

khó lắm. Chị hiền hậu, điềm đạm, bình tĩnh đến mức có người phải thốt lên rằng: “*Nhìn khuôn mặt chị như kiểu có ai đó đang ở gần để phù hộ vậy*”. Người ta thường thích hoa, yêu hoa, lấy hoa làm niềm vui, làm quà tặng cho nhau mỗi dịp trọng đại trong đời. Có người xem hoa như một thú chơi đẳng cấp thu nhập tiền tỉ. Cũng dễ hiểu, bởi hoa là đại diện cho cái đẹp, cái tinh túy, đa sắc màu của trời đất tích tụ. Nhưng có một loài hoa dại - hoa dã quỳ lại bị lãng quên! Có chăng, người ta tìm đến nó khi cần tìm một phương thuốc chữa bệnh, hay chỉ đến để ngắm nhìn, trải nghiệm và chụp hình lưu niệm đăng Facebook khoe với cộng đồng mạng. Cuộc sống có muôn màu sắc nhưng cũng có muôn vàn niềm tin yêu, muôn vàn những số phận như những đóa hoa dã quỳ kia. Loài hoa màu vàng rực, ngập tràn cả núi đồi mỗi độ thu về đông sang. Ở Thành phố mới Gia Nghĩa - phố thị hoa vàng có một bông hoa như thế. Chị Ba!

Năm 2020

THAY CHO LỜI KẾT

Qúa khứ là những gì đã trôi qua và thuộc về dĩ vãng. Chúng ta không nên sống với quá khứ, nuối tiếc quá khứ, nhưng không được phép quên lãng nó. Nhà thơ Gamzatov đã từng nói *“Nếu anh bắn vào quá khứ bằng súng lục, thì tương lai sẽ bắn vào anh bằng đại bác”*.

Có những quá khứ có thể là ánh hào quang, là niềm tự hào, là nhung lụa. Hay quá khứ là nỗi buồn, là thất vọng, là áng mây đen, là niềm đau, nỗi cơ cực, thậm chí là cả sự tủi nhục. Dù đó là gì đi nữa thì bạn nên nhớ rằng, quá khứ là cơ sở, nền tảng giúp ta lớn lên và trưởng thành. Ta hãy nên nhớ một điều, có những người không đủ may mắn để nhớ về quá khứ, có người không đủ năng lực để nhớ quá khứ của mình như thế nào? Có người thì chối từ quá khứ, không muốn nhìn về quá khứ, có người cố tình từ bỏ quá khứ, có người không có cơ hội để được nhìn lại quá khứ, có người không kịp sống để biết quá khứ là gì?

Mỗi người chúng ta ai cũng có một quá khứ, một kỉ niệm về một thời đã xa. Bạn là ai? Bạn là người như thế

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

nào? Địa vị của bạn ra sao? Bạn sống ở đâu, thời đại, vùng đất, quốc gia nào? Bạn đã làm gì cho quá khứ sống lại? Bạn đã biến nó thành sức mạnh cho mình chưa? Có muôn vàn câu hỏi phải không?

Những nhân vật nổi tiếng trên các lĩnh vực kinh tế, chính trị, văn hóa nghệ thuật, thể thao... ta biết họ bởi sự thành công, sự đóng góp, sự xuất chúng của họ. Còn các bạn có biết quá khứ của họ ra sao không? Chẳng hạn các tỷ phú trên thế giới, các chính khách lỗi lạc, các cầu thủ, các ca sĩ, diễn viên... Tôi tin là có không ít người không biết điều này.

Ta phải ý thức về sự may mắn của mình khi được sinh và có mặt trên trái đất. Vì vậy, hơn bao giờ hết bạn và tôi hãy biết nâng niu, giữ gìn, trân trọng giá trị của cuộc sống mang lại cho mình.

Hãy làm một người bình thường như bao người bình thường khác, sống với chính mình, sống có ước mơ, hoài bão, có trách nhiệm với bản thân, gia đình và cộng đồng.

Quá khứ của tôi là *“quá khứ chân thành”*, là ngày xưa, ngày hôm qua, ngày hôm kia và những ngày tháng tôi đã đi qua bão táp của cuộc đời. Có những thăng trầm, giông tố, có cả giây phút huy hoàng, có những nỗi niềm nội tâm ẩn sâu bên trong.

Quá khứ đó gắn liền với nhiều mối quan hệ, gia đình, quê hương, bạn bè, đồng nghiệp, đồng đội, đồng chí, thầy

cô, người thân và cả những quý nhân trong đời tôi. Nhờ có họ tôi mới được trưởng thành, mới hiểu được muốn tiến đến tương lai thì cần trải qua quá khứ và phải biết tạo ra quá khứ để chiêm nghiệm nó. Bạn và tôi mỗi ngày hôm nay chính ta đang làm ra quá khứ cho ngày mai. Vậy có thể hiểu quá khứ như là một sự chuẩn bị cho tương lai. Nếu bạn không có sự chuẩn bị, có nghĩa là bạn đang chuẩn bị cho một sự thất bại đang sắp diễn ra.

Tôi muốn giành tặng cuốn tự truyện này cho tất cả mọi người như một món quà ý nghĩa của cuộc sống!

XIN THẦY HÃY DẠY CHO CON TÔI...

Ton tôi sẽ học tất cả những điều này. [...] Rằng cứ mỗi một kẻ thù ta gặp ở nơi này thì ở nơi khác ta lại tìm thấy một người bạn. Bài học này sẽ mất nhiều thời gian, tôi biết, nhưng xin thầy hãy dạy cho cháu hiểu rằng một đồng đô la kiếm được do công sức của mình bỏ ra còn quý hơn nhiều so với năm đồng đô la nhặt trên hè phố...

Xin hãy dạy cho cháu cách chấp nhận thất bại và cách tận hưởng niềm vui chiến thắng. Xin hãy dạy cho cháu tránh xa sự đố kỵ. Xin dạy cho cháu biết được bí quyết của niềm vui thầm lặng. Dạy cho cháu rằng những kẻ hay bắt nạt người khác là những kẻ dễ bị đánh bại nhất...

Xin dạy cho cháu biết đến thế giới kì diệu của sách, nhưng cũng để cho cháu đủ thời gian để lặng lẽ suy tư về sự bí ẩn muôn thuở của cuộc sống; đàn chim tung cánh

TRẦN VINH YÊN

trên bầu trời, đàn ong bay lượn trong nắng, và những bông hoa nở ngát trên đồi xanh...

Ồ trường, xin thầy hãy dạy cho cháu biết chấp nhận thi rớt còn vinh dự hơn gian lận khi thi. Xin hãy tạo cho cháu có niềm tin vào ý kiến riêng của bản thân, cho dù tất cả mọi người xung quanh đều cho rằng ý kiến ấy là không đúng...

Xin hãy dạy cho cháu biết cách đối xử dịu dàng với những người hòa nhã và cứng rắn đối với kẻ thô bạo. Xin tạo cho cháu sức mạnh để không chạy theo đám đông khi tất cả mọi người chạy theo thời thế.

Xin hãy cho cháu biết phải lắng nghe tất cả mọi người nhưng cũng xin thầy dạy cho cháu biết cần phải sàng lọc những gì nghe được qua một tấm lưới chân lí để cháu chỉ đón nhận những gì tốt đẹp mà thôi.

Xin hãy dạy cho cháu biết mỉm cười khi buồn bã... Xin hãy dạy cho cháu biết rằng không có sự xấu hổ trong những giọt nước mắt. Xin hãy dạy cho cháu biết chế giễu những kẻ yếm thế và cẩn trọng trước sự ngọt ngào đầy cạm bẫy.

Xin hãy dạy cho cháu rằng có thể bán cơ bắp và trí tuệ cho người ra giá cao nhất nhưng không bao giờ được để cho ai ra giá mua trái tim và tâm hồn mình.

[...] Hãy đối xử dịu dàng nhưng đừng vuốt ve nuông chiều cháu bởi vì chỉ có sự thử thách của lửa mới tôi luyện

HẠNH PHÚC LÀ MỘT HÀNH TRÌNH - QUÁ KHỨ CHÂN THÀNH

nên những thanh sắt cứng rắn. Hãy giúp cháu có đủ can đảm biểu lộ sự kiên nhẫn và có đủ kiên nhẫn để biểu lộ sự can đảm.

Xin hãy dạy cho cháu biết rằng cháu phải luôn có niềm tin tuyệt đối vào bản thân bởi vì khi đó cháu sẽ luôn có niềm tin tuyệt đối vào nhân loại.

Đây quả là một yêu cầu quá lớn, tôi biết, thưa thầy, nhưng xin thầy cố gắng hết sức mình... Con trai tôi là một cậu bé tuyệt vời.

(Theo Những câu chuyện về người thầy

NXB Trẻ, TP. Hồ Chí Minh, 2004)

MỤC LỤC

Lời tựa

Tác dụng của sách

1. Miền ký ức tuổi thơ.....9
2. Ước mơ thời áo trắng.....27
3. Tổ quốc vẫy gọi.....36
4. Tháng năm giảng đường.....45
5. Nghề giáo nặng lòng với Đắk Nông51
6. Hạnh phúc là một hành trình.....66
7. Thiện tâm ở tại lòng ta.....71
8. Ban Mê ngày trở về79
9. Hoa dã quỳ.....84

Thay cho lời kết

Xin thầy hãy dạy cho con tôi...

TRẦN VĨNH YÊN

**Hạnh phúc là một hành trình
Quá khứ chân thành**

BÚT KÝ

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

65 Nguyễn Du - Hà Nội

Tel & Fax: 04. 38222135

E - mail: nxbhoinhavan@yahoo. com. vn

<http://nxbhoinhavan.net>

Chi nhánh miền Nam

371/16 Hai Bà Trưng - Q3 - TP. HCM

Tel & Fax: 08. 38297915 - Email: nxbhvn. saigon@gmail. com

Chi nhánh miền Trung và Tây Nguyên

277 - Trần Hưng Đạo - TP. Đà Nẵng

Tel: 0511. 3849516 - Email: nxbhvn. mientrungtaynguyen@gmail. com

Chi nhánh miền Tây Nam bộ

314C - Hoàng Lam - TP. Bến Tre

Tel: 075. 3812736 - 016. 998. 083. 86 - Email: nxbhvmekong@gmail. com

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Giám đốc - Tổng biên tập

NGUYỄN QUANG THIỀU

Biên tập:

ĐÀO BÁ ĐOÀN

Vẽ bìa, chế bản & trình bày:

THIẾT KẾ MỸ THUẬT HẢI ĐĂNG

Sửa bản in:

TÁC GIẢ

In: 1.000 cuốn; khổ 14, 5x20, 5cm tại Công ty TNHH Thiết kế Mỹ thuật Hải Đăng. Địa chỉ: Hoàng Mai - Hà

Nội. Số xác nhận ĐKXB: . Số quyết định xuất bản: . In xong và nộp lưu chiểu năm 2020.

Mã ISBN:

99.000Đ